

ĢENERĀLADVOKĀTA JANA MAZAKA [JÁN MAZÁK]

SECINĀJUMI,

sniegti 2008. gada 9. septembrī¹**I — Ievads**

1. Šajā tiesvedībā, kas norit saskaņā ar EKL 226. pantu, Komisija apgalvo, ka Itālijas Republika, tostarp nosakot pienākumu slēgt līgumu tādiem apdrošināšanas uzņēmumiem, kuri drīkst apdrošināt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesisko atbildību, nav izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti EKL 43. un 49. pantā. Itālijas tiesību aktos ir noteikts, ka šādiem uzņēmumiem ir jāapdrošina obligātā transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskā atbildība visām apdrošinātajām personām visos Itālijas reģionos. Komisija arī apgalvo, ka, pieņemot un uzturot spēkā tiesību aktus, saskaņā ar kuriem prēmijas saistībā ar transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu ir jāaprēķina atbilstoši fiksētiem parametriem, un pakļaujot šādas apdrošināšanas prēmiju *ex post* kontrolēm, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/49/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana, ar kuru groza Direktīvu 73/239/EEK un Direktīvu 88/357/EEK (Trešā nedzīvības apdrošināšanas direktīva)², 6., 9., 29. un 39. pantā. Minētie pienākumi attiecas uz uzņēmumiem, kuru galvenais sēdekļis ir Itālijā, un uz uzņēmumiem, kuru galvenais sēdekļis ir citā dalībvalstī, taču kuri darbojas Itālijā saskaņā ar

brīvību veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību. Attiecīgo Itālijas tiesību aktu pārkāpšana var izraisīt to, ka *Istituto per la vigilanza sulle assicurazioni private e di interesse collettivo* (turpmāk tekstā — “ISVAP”), Itālijas privātās apdrošināšanas uzraudzības iestāde, uzliek sodus.

II — Atbilstošās tiesību normas**A — Kopienu tiesības**

2. Direktīvas 92/49 6. pantā, kas ietverts II sadaļā “Apdrošināšanas darījumu sākšana”, ir noteikts:

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — OV L 228, 1. lpp.

“[..]”

3. Šī direktīva nekādā veidā neliedz dalībvalstīm paturēt spēkā vai ieviest normatīvos vai administratīvos aktus, kas liek apstiprināt statūtus un dibināšanas dokumentus un iesniegt citus dokumentus, kuri vajadzīgi normālai uzraudzībai.

3. Direktīvas 92/49 9. pantā, kas ietverts III sadaļā “Apdrošināšanas darbības nosacījumu saskaņošana”, ir noteikts:

“[..]

Dalībvalstis tomēr nedrīkst pieņemt noteikumus, kas liek iepriekš apstiprināt vai regulāri darīt zināmus vispārīgos un īpašos apdrošināšanas nosacījumus, prēmiju lielumus un veidlapas un citus iespiedu dokumentus, kurus uzņēmums gatavoja izmantot darījumos ar apdrošinājumaņēmējiem.

1. Par apdrošināšanas uzņēmumu finanšu uzraudzību, tostarp par darījumiem, ko tas veic caur filiālēm vai izmantojot pakalpojumu sniegšanas brīvību, atbild vienīgi piederības dalībvalsts.

Dalībvalstis nedrīkst paturēt spēkā vai ieviest noteikumus, kas paredz iepriekšēju paziņojumu vai apstiprinājuma iegūšanu prēmiju likmju paredzētajai paaugstināšanai, ja vien tas nav ietverts vispārējā cenu kontroles sistēmā.

2. Finanšu uzraudzībā ietilpst uzdevums pārbaudīt visu apdrošināšanas uzņēmuma darbību un maksātspēju, kā arī tehnisko rezervju nodrošinājumu un līdzekļus, ar kuriem tās nodrošina, saskaņā ar piederības dalībvalsts noteikumiem vai praksi, kuros ievēroti Kopienas līmenī pieņemti noteikumi. [..]

[..]”

3. Piederības dalībvalsts kompetentās iestādes prasa, lai visiem apdrošināšanas uzņēmumiem būtu stabila vadības un grāmatvedības sistēma un piemērota iekšējās kontroles organizācija.”

4. Direktīvas 92/49 29. pantā, kas arī ietverts III sadaļā, ir noteikts:

“Dalībvalstis nedrīkst pieņemt noteikumus, kas prasa iepriekš apstiprināt vispārīgos un īpašos apdrošināšanas nosacījumus, prēmiju lielumus vai veidlapas un citus iespiedu dokumentus, kurus uzņēmums gatavoja izmantot darījumos ar apdrošinājumaņēmējiem, vai sistemātiski sniegt ziņas par tiem. Vienreizējus ziņojumus par apdrošināšanas nosacījumiem un citiem dokumentiem var paredzēt tikai nolūkā pārbaudīt to atbilstību valsts noteikumiem par apdrošināšanas līgumiem, un šī prasība nedrīkst būt priekšnoteikums uzņēmuma darījumu veikšanai.

Dalībvalstis nedrīkst paturēt spēkā vai ieviest noteikumu par iepriekšēju ziņojumu sniegšanu vai apstiprinājuma iegūšanu prēmiju likmju paredzētajai paaugstināšanai, ja vien tas nav ietverts vispārējā cenu kontroles sistēmā.”

5. Direktīvas 92/49 39. pantā, kas ietverts IV sadaļā “Noteikumi par tiesībām veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību”, ir noteikts:

[..]

2. Filiāles vai pakalpojumu sniegšanas dalībvalsts tomēr nedrīkst pieņemt noteikumus, kas prasa iepriekš apstiprināt vai sistemātiski sniegt ziņas par vispārīgiem un īpašiem apdrošināšanas nosacījumiem, prēmiju lielumiem vai veidlapām un citiem iespiedu dokumentiem, kurus uzņēmums gatavoja izmantot darījumos ar apdrošinājumaņēmējiem. Tā var tikai prasīt, lai uzņēmums, kas tās teritorijā plāno veikt apdrošināšanu, izmantojot tiesības veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību, sniedz vienreizējus ziņojumus par apdrošināšanas nosacījumiem un citiem dokumentiem nolūkā pārbaudīt to atbilstību valsts tiesību aktiem par apdrošināšanas līgumiem, un šī prasība nedrīkst būt priekšnoteikums uzņēmuma darījumu veikšanai.

3. Filiāles vai pakalpojumu sniegšanas dalībvalstis nedrīkst paturēt spēkā vai ieviest noteikumu par iepriekšēju ziņošanu vai apstiprinājuma iegūšanu prēmiju likmju paredzētajai paaugstināšanai, ja vien tas nav ietverts vispārējā cenu kontroles sistēmā.”

B — Valsts tiesību akti

6. 1969. gada 24. decembra Likuma Nr. 990 (publicēts *Itālijas Republikas Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 2, 1970. gada 3. janvārī) par obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā

ar mehānisko transportlīdzekļu un laivu, kuģu un gaisa kuģu izmantošanu (turpmāk tekstā — “Likums Nr. 990”) 11. panta 1. punkts nosaka:

“Apdrošināšanas uzņēmumiem, pamatojoties uz līguma noteikumiem un apdrošināšanas likmēm, kuras apstiprinājis vai noteicis Rūpniecības, tirdzniecības un mazo laivu, kuģu un gaisa kuģu rūpniecības ministrs, ir jāpieņem piedāvājumi saistībā ar obligāto apdrošināšanu, kuri tiem ir iesniegti saskaņā ar šo likumu.”

7. Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktā ir noteikts:

“Atbilstoši pienākumiem, kas noteikti 1. punktā, uzņēmumiem, aprēķinot prēmiju likmes, tirās prēmijas un pieskaitījumi ir jāaprēķina atsevišķi saskaņā ar šo uzņēmumu tehniskajām bāzēm, kurām ir jābūt pietiekami plašām un jāattiecas vismaz uz pieciem gadiem. Ja šīs bāzes nav pieejamas, uzņēmumi var izmantot tirgus statistiku. Ja *ISVAP* noskaidro, ka tiek apiets pienākums veikt apdrošināšanu saistībā ar noteiktu teritoriju vai noteiktu kategoriju apdrošinājumaņēmējiem, tiek uzlikts sods 3 % apmērā no prēmijām, kas attiecas uz transportlīdzekļu

civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, kā tās ir atspoguļotas pēdējā apstiprinātajā bilanci, ar minimālo summu EUR 1 miljonu līdz maksimālajai summai EUR 5 miljoniem. Pienākuma veikt apdrošināšanu atkārtota pārkāpuma gadījumā var tikt atņemta atļauja veikt uzņēmējdarbību transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas jomā.”

8. Likuma Nr. 990 12.a pantā ir noteikts:

“1. Lai garantētu atklātību un konkurenci apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanā, kā arī pietiekamu informāciju lietotājiem, uzņēmumiem, kas darbojas mehānisko transportlīdzekļu un laivu, kuģu un gaisa kuģu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas jomā, ir jānodrošina, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija par prēmijām un vispārējiem un speciāliem līguma nosacījumiem, kas tiek piemēroti Itālijas Republikas teritorijā.

2. Katra apdrošināšanas uzņēmuma noteiktajām prēmijām, kas tiek piemērotas apdrošinājumaņēmējiem, kuri ir kategorijā ar maksimālo bonusu pēdējo divu gadu laikā, ir jābūt vienādām visā valsts teritorijā.

3. Prēmiju un liguma noteikumu reklamēšanai saskaņā ar 1. punktu ir jānotiek visos apdrošināšanas uzņēmuma pakalpojumu sniegšanas punktos un interneta lapās, tādējādi ļaujot lietotājiem aprēķināt prēmijas un iegūt informāciju par apdrošināšanas ligumu noteikumiem saistībā ar transportlīdzekļiem, motocikliem, mopēdiem un laivām, kuģiem un gaisa kuģiem, ko ir paredzēts apdrošināt.

šinājumaņēmēju piedāvājumus saskaņā ar 11. pantu saistībā ar obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu sakarā ar mehānisko transportlīdzekļu un laivu, kuģu un gaisa kuģu izmantošanu, tiem tiek noteikts sods no trim līdz deviņiem miljoniem liru atkarībā no izdarītā pārkāpuma.”

[..]

5. Par katru 1. un 2. punktā noteikto pienākumu neizpildi vai daļēju izpildi tiek uzlikts administratīvs sods no EUR 2600 līdz EUR 10 300. Bezdarbības vai kavēšanas gadījumā, kas pārsniedz trīsdesmit dienas, sods tiek dubultots.”

10. Pienākums slēgt līgumu, kas noteikts Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā, tika paturēts spēkā saskaņā ar 2005. gada 7. septembra Dekrētlíkuma Nr. 209 — Privātās apdrošināšanas kodeksa (publicēts *Itālijas Republikas Oficiālajā Vēstnesī* Nr. 239, 2005. gada 13. oktobrī; turpmāk tekstā — “Kodekss”) 132. panta 1. punktu, kas stājas spēkā 2006. gada 1. janvārī. Kodeksa 132. panta 1. punktā ir noteikts:

9. Likuma Nr. 990 12.d panta 1. punktā ir noteikts:

“Apdrošināšanas uzņēmumiem, pamatojoties uz līguma noteikumiem un apdrošināšanas likmēm, kas tiem ir jānosaka iepriekš attiecībā uz jebkuru risku saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu un laivu, kuģu un gaisa kuģu izmantošanu, ir jāakceptē iesniegtie piedāvājumi par obligāto apdrošināšanu, neskarot nepieciešamo datu, kas norādīti sertifikātā par pagātnes prasījumiem, pareizuma pārbaudi un apdrošinājumaņēmēja un transportlīdzekļa īpašnieka, ja tas nav apdrošinājumaņēmējs, identificēšanu.”

“Ja apdrošināšanas uzņēmumi neizpilda vai apiet pienākumu akceptēt potenciālo apdro-

11. Kodeksa 132. panta 2. punktā, kurā paredzēts izņēmums Kodeksa 132. panta 1. punktā noteiktajam vispārējam pienākumam slēgt līgumu, noteikts:

attiecībā pret noteiktiem teritoriāliem apgabaliem vai atsevišķām apdrošinājumaņēmēju kategorijām, tiek noteikts administratīvs naudas sods no viena miljona līdz pieciem miljoniem eiro.”

“Lai izpildītu pienākumus, kas izriet no 1. punkta, apdrošināšanas uzņēmumi var pieprasīt, lai atļauja attiektos tikai uz transportlīdzekļu parku komercdarbību.”

14. Likuma Nr. 990 12.a pants tika aizstāts ar Kodeksa 131. un 313. pantu. Kodeksa 131. pantā ir noteikts:

12. Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts tika aizstāts ar Kodeksa 35. panta 1. punktu un 314. panta 2. punktu. Kodeksa 35. panta 1. punktā noteikts:

“Nosakot prēmiju likmes, uzņēmumam ir jāaprēķina tirās prēmijas un pieskaitījumi atsevišķi un saskaņā ar tā tehniskajām bāzēm, kurām ir jābūt pietiekami lielām un jāaptver vismaz piecus gadus. Gadījumos, kad šīs bāzes nav pieejamas, uzņēmums var izmantot tirgus statistikas datus.”

“1. Lai garantētu atklātību un konkurenci apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanā, kā arī pietiekamu informāciju tiem, kam ir jāpilda pienākums apdrošināt mehāniskos transportlīdzekļus un laivas, kuģus un gaisa kuģus, uzņēmumiem ir jādara sabiedrībai pieejams informatīvs paziņojums un līguma noteikumi, kas tiek piemēroti Itālijas Republikas teritorijā visos pārdošanas punktos un internetā.

13. Kodeksa 314. panta 2. punktā noteikts:

“Par 132. panta 1. punktā noteiktā pienākuma apdrošināt neizpildi vai apiešanu, kas veikta

2. Prēmiju reklamēšanai ir jānotiek ar pieskaņotu aprēķinu palīdzību, kuras tiek sniegtas jebkurā apdrošināšanas uzņēmuma pārdo-

šanas punktā un interneta lapās, kurās ir jābūt iespējamam saņemt tādas pašas aplēses saistībā ar transportlīdzekļiem un laivām, kuģiem un gaisa kuģiem, kas norādīti piemērošanas noteikumos. [...]

3. Izdodot noteikumus, *ISVAP* nosaka uzņēmumiem un starpniekiem uzliekamos maksājumus.”

15. Kodeksa 313. pantā noteikts:

“Par 131. pantā noteikto pienākumu neizpildi tiek noteikts administratīvs naudas sods no tūkstoš līdz desmit tūkstošiem eiro.”

16. Likuma Nr. 990 12.d panta 1. punkts tika aizstāts ar Kodeksa 314. panta 1. punktu, kurā noteikts:

“Par atteikumu izpildīt 132. panta 1. punktā noteikto pienākumu apdrošināt vai [ši pienākuma] apiešanu tiek noteikts administratīvs naudas sods no tūkstoš piecšimt līdz četrpadsimt eiro.”

III — Pirmstiesas process un process tiesā

17. Ar 2004. gada 22. marta vēstuli Komisija informēja Itālijas valsts iestādes, ka tā uzskata, ka grozītā Likuma Nr. 990 11. panta 1. punkts, 11. panta 1.a punkts, 12.a pants un 12.d pants neatbilst Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantam. Ar 2004. gada 8. jūnija vēstuli Itālijas valsts iestādes norādīja, ka tās uzskata, ka Itālijas tiesību akti par transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu atbilst Kopienas tiesībām un it īpaši — Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantam.

18. 2004. gada 9. jūlijā Komisija nosūtīja Itālijas Republikai brīdinājuma vēstuli. Komisija norādīja, ka tā no trīs apdrošināšanas sabiedrībām, kas piedāvā transportlīdzekļu apdrošināšanu Itālijā saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, ir saņēmusi sūdzības par *ISVAP* veikto Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkta piemērošanu. Komisija uzskatīja, ka Itālijas Republika nebija ievērojusi Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantu, un aicināja šo dalībvalsti divu mēnešu laikā iesniegt apsvērumus. Ar 2004. gada 31. augusta vēstuli Itālijas Republika atbildēja uz Komisijas brīdinājuma vēstuli, norādot, ka tā uzskata, ka Itālijas tiesību akti pilnībā atbilst Kopienas tiesībām.

19. 2004. gada 22. decembrī Komisija nosūtīja papildu brīdinājuma vēstuli Itālijas Republikai pēc Tiesas sprieduma lietā *CaixaBank France*³. Konkrētāk, Komisija uzskatīja, ka pienākums slēgt līgumu, kas noteikts visiem uzņēmumiem, kuri drīkst veikt transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu Itālijā, ir tiesību veikt uzņēmējdarbību saskaņā ar EKL 43. pantu ierobežojums un pakalpojumu sniegšanas brīvības saskaņā ar EKL 49. pantu ierobežojums. Komisija aicināja Itālijas Republiku mēneša laikā iesniegt apsvērumus.

20. Nesāņemot atbildi uz papildu brīdinājuma vēstuli, Komisija 2005. gada 18. oktobrī nosūtīja Itālijas Republikai argumentētu atzinumu. Komisija argumentētajā atzinumā norādīja, ka tā uzskata, ka Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai ir atbilstoši Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantam un EKL 43. un 49. pantam. Komisija aicināja Itālijas Republiku veikt nepieciešamos pasākumus, lai divu mēnešu laikā no argumentētā atzinuma paziņošanas izpildītu tajā norādīto.

21. 2005. gada 3. novembrī Itālijas Republika paziņoja Komisijai par Kodeksa publicēšanu *Itālijas Republikas Oficiālajā Vēstnesī (la Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana)*. Itālijas Republika uzskatīja, ka Kodeksa 132. panta 2. punkts, kas noteic, ka apdrošināšanas uzņēmums var pieprasīt, lai atļauja

attiektos tikai uz transportlīdzekļu parku komercdarbību, apmierina iebildumus, kurus Komisija bija izteikusi brīdinājuma vēstulē.

22. Ar 2005. gada 30. decembra vēstuli Itālijas Republika, atbildot uz Komisijas argumentēto atzinumu, apgalvoja, ka Itālijas tiesību akti pilnībā atbilst Kopienas tiesībām. Itālijas Republika arī norādīja, ka *ISVAP* process pret trīs apdrošināšanas sabiedrībām, kas piedāvā transportlīdzekļu apdrošināšanu Itālijā saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, kuras iesniedza sūdzību Komisijai, ir apturēts. Turklāt Itālijas Republika vēlreiz vērsa Komisijas uzmanību uz Kodeksa 132. panta 2. punktu.

23. Ņemot vērā Itālijas Republikas atbildi uz Komisijas argumentēto atzinumu, Komisija 2006. gada 10. aprīlī nosūtīja šai dalībvalstij papildu argumentētu atzinumu. Komisija norādīja, ka pienākums slēgt līgumu, kas noteikts Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā, ir saistīts ar apdrošināšanas uzņēmumu pienākumu savas prēmiju likmes aprēķināt saskaņā ar to tehniskajām bāzēm, kurām ir jābūt pietiekami plašām un ir jāattiecas uz vismaz pieciem gadiem. Komisija uzskatīja, ka prēmiju likmju regulēšana ir pretrunā Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantam. Turklāt Komisija uzskatīja, ka finanšu uzraudzība, ko veic *ISVAP* saistībā ar prēmiju likmju aprēķināšanu, pārkāpj Direktīvas 92/49 9. pantu, kas noteic, ka par šādu uzraudzību atbild piete-

3 — 2004. gada 5. oktobra spriedums lietā C-442/02 (Krājums, I-8961. lpp.).

rības dalībvalsts. Komisija tāpat arī uzskatīja, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā ietvertais pienākums slēgt līgumu ir nepamatots ierobežojums brīvībai veikt uzņēmējdarbību atbilstoši EKL 43. pantam un pakalpojumu sniegšanas brīvībai atbilstoši EKL 49. pantam.

27. Rakstveida apsvērumus iesniedza Komisija, Itālijas Republika un Somijas Republika. Komisija un Itālijas Republika mutvārdu apsvērumus sniedza 2008. gada 13. maija tiesas sēdē.

IV — Prasījumi

24. 2006. gada 18. maijā, atbildot uz Komisijas papildu argumentēto atzinumu, Itālijas Republika vēlreiz norādīja, ka tā uzskata, ka Itālijas tiesībās noteiktais pienākums slēgt līgumu un noteikumi par prēmiju likmju aprēķināšanu atbilst Kopienas tiesībām. Itālijas Republika vēlreiz vērsa Komisijas uzmanību uz Kodeksa 132. panta 2. punkta noteikumiem. Turklāt Itālijas Republika norādīja, ka Itālijas tiesību noteikumi cita starpā bija pamatoti ar sabiedriskām interesēm.

28. Komisija lūdz Tiesu nospriest, ka Itālijas Republika:

- pieņemot un uzturot spēkā tiesību aktus, atbilstoši kuriem prēmijas transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanai tiek aprēķinātas saskaņā ar iepriekš noteiktiem parametriem;

25. Uzskatot, ka Itālijas Republikas argumenti atbildē uz papildu argumentēto atzinumu nav pietiekami, Komisija nolēma celt šo prasību.

- pakļaujot transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās apdrošināšanas prēmijas *ex post facto* kontrolei,

26. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2007. gada 21. jūnija rīkojumu Somijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Itālijas Republikas prasījumu atbalstam.

nav izpildījusi pienākumu nodrošināt apdrošināšanas produktu brīvu izplatīšanu, ko tai uzliek noteikumi par cenu noteikšanas

brīvību, ko paredz Padomes Direktīvas 92/49/EEK [...] 6., 29. un 39. pants;

pienākumu apdrošināt transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesisko atbildību,

— kontrolējot detalizētos noteikumus, saskaņā ar kuriem apdrošināšanas uzņēmumi, kuru sēdekļi atrodas citā dalībvalstī, bet kuri veic komercdarbību Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, aprēķina savas apdrošināšanas prēmijas;

nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 43. un 49. pants;

— nosakot sodus par Itālijas tiesību normu par detalizētiem noteikumiem, kā aprēķināt apdrošināšanas prēmijas, arī saistībā ar tādiem uzņēmumiem, kuru sēdekļi atrodas citā dalībvalstī un kuri veic komercdarbību Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, pārkāpšanu,

piespriet Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

29. Itālija lūdz prasību noraidīt.

nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Direktīvas 92/49 9. pants;

V — Pieņemamība

— paturot spēkā visiem apdrošināšanas uzņēmumiem, ietverot uzņēmumus, kuru sēdekļi ir citā dalībvalstī, bet kuri veic komercdarbību Itālijā saskaņā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, izvirzīto

30. 2008. gada 13. maija sēdē Itālijas Republika apgalvoja, ka prasības pieteikums šajā tiesvedībā nav pieņemams. Itālijas Republika uzskata, ka Komisija pret šo dalībvalsti "ir pilnībā apgriežusi savu prasījumu loģiku". Itālijas Republika uzskata, ka sākotnēji Komi-

sija kritizēja valsts noteikumus par prēmiju likmēm. Pēc tam Komisija iebilda tikai pret pienākumu slēgt līgumu, kas noteikts uzņēmumiem saskaņā ar attiecīgiem Itālijas tiesību aktiem.

cīga norise tādējādi ir būtiska garantija, ko pieprasa EK līgums, lai aizsargātu attiecīgās dalībvalsts tiesības. Tikai tad, ja tiek ievērota šī garantija, Tiesa procesā, kas balstīts uz sacīkstes principu, var izlemēt, vai šī valsts patiešām nav izpildījusi pienākumus, kuru neizpildi tai pārmet Komisija⁶.

31. Komisija uzskata, ka šīs prasības pieteikums ir pieņemams.

32. Es uzskatu, ka Itālijas Republikas pārstāvja pretpasījums par nepieņemamību ir mazliet neskaidrs. Tomēr no Itālijas Republikas pārstāvja konkrētās norādes uz "prasības pieteikuma nepieņemamību" šajā tiesvedībā⁴ šķiet, ka šī dalībvalsts uzskata, ka pirmstiesas procesā, kas nonāca līdz prasības pieteikuma iesniegšanai šajā lietā, ir pieļautas kļūdas, jo Komisija grozīja noteiktu tās iebildumu pret Itālijas tiesību aktiem relatīvo nozīmību pirmstiesas procesa un prasības pieteikuma iesniegšanas laikā.

33. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka pirmstiesas procesa mērķis ir attiecīgajai dalībvalstij dot iespēju, no vienas puses, izpildīt pienākumus, ko tai uzliek Kopienas tiesības, un, no otras puses, lietderīgi izmantot savas tiesības aizstāvēties pret Komisijas izvērztajiem iebildumiem⁵. Šī procesa pienā-

34. Turklāt ir jānorāda, ka, lai gan EKL 226. pantā minētajam argumentētajam atzinumam ir jāietver saskanīgs un detalizēts pamatojums, kas ļāvis Komisijai secināt, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi kādu no tās pienākumiem saskaņā ar Līgumu, uz brīdinājuma vēstuli nevar attiekties tik stingras precizitātes prasības, jo tā pēc savas būtības nevar ietvert neko vairāk kā sākotnēju isu iebildumu kopsavilkumu⁷.

35. Ņemot vērā šo judikatūru, ir jāizvērtē, vai Komisija ir nodrošinājusi Itālijas Republikas tiesību uz aizstāvību ievērošanu pirmstiesas procesa laikā.

4 — Skat. šo secinājumu 30. punktu.

5 — Citu starpā skat. 2001. gada 10. maija spriedumu lietā C-152/98 Komisija/Nīderlande (*Recueil*, I-3463. lpp., 23. punkts); 2002. gada 15. janvāra spriedumu lietā C-439/99 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-305. lpp., 10. punkts) un 2003. gada 27. novembra spriedumu lietā C-185/00 Komisija/Somija (*Recueil*, I-14189. lpp., 79. punkts).

6 — Skat. it īpaši 2003. gada 5. jūnija spriedumu lietā C-145/01 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-5581. lpp., 17. punkts).

7 — Skat. it īpaši Eiropas Kopienas Tiesas 1985. gada 28. marta spriedumu lietā 274/83 Komisija/Itālija (*Recueil*, 1077. lpp., 21. punkts); 1997. gada 16. septembra spriedumu lietā C-279/94 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-4743. lpp., 15. punkts) un 2006. gada 18. maija spriedumu lietā C-221/04 Komisija/Spānija (Krājums, I-4515. lpp., 36. punkts).

36. Ir jāatgādina, ka Komisija papildu argumentētajā paziņojumā apgalvoja, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā ietvertais pienākums slēgt līgumu ir saistīts ar apdrošināšanas sabiedrībām noteikto pienākumu aprēķināt prēmiju likmes noteiktā veidā, kas ir pretrunā Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantam. Turklāt Komisija uzskatīja, ka *ISVAP* veiktā uzraudzība saistībā ar prēmiju likmju aprēķināšanu pārkāpj Direktīvas 92/49 9. pantu. Komisija tāpat arī uzskatīja, ka pienākums slēgt līgumu, kas noteikts apdrošināšanas uzņēmumiem saskaņā ar Itālijas tiesībām, ir nepamatots ierobežojums brīvībai veikt uzņēmējdarbību atbilstoši EKL 43. pantam un pakalpojumu sniegšanas brīvībai atbilstoši EKL 49. pantam.

37. Es uzskatu, ka papildu argumentētais atzinums un prasības pieteikums šajā procesā ir balstīts uz vieniem un tiem pašiem iebildumiem. Patiešām, iebildumu kārtība prasības pieteikumā šajā procesā ir identiska iebildumiem papildu argumentētajā atzinumā. Turklāt, pretēji Itālijas Republikas apgalvotajam⁸, Komisija brīdinājuma vēstulē un papildu brīdinājuma vēstulē specifiski kritizēja apdrošināšanas uzņēmumu pienākumu slēgt līgumu un noteikumus par prēmiju likmēm saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem⁹.

38. Tādēļ es uzskatu, ka Komisijas iebildumi pirmstiesas procesa laikā bija pietiekami

skaidri, lai ļautu Itālijas Republikai aizstāvēties šajā procesā Tiesā.

39. Pilnības labad ir jānorāda, ka Komisijas pārstāvis tiesas sēdē uzskatīja, ka Itālijas Republikas izvirzītais pamats par nepieņemamību attiecās uz faktu, ka Komisija savā atbildē pārkārtoja tās iebildumu pret Itālijas Republiku relatīvo nozīmību sakarā ar šīs dalībvalsts paustajiem apgalvojumiem savai aizstāvēbai. Komisija arī apgalvoja, ka tā no Itālijas aizstāvības šajā procesā saprata, ka “sodu vienīgais mērķis bija nodrošināt, lai tiktu ievērots pienākums slēgt līgumu”.

40. Šajā sakarā Komisija savā atbildē šajā procesā patiešām ir norādījusi, ka, ņemot vērā Itālijas Republikas aizstāvību un relatīvo nozīmību, ko šī dalībvalsts ir piešķirusi Komisijas prasības pieteikumā izvirzītajiem iebildumiem, iebildumi, kas pirmkārt, attiecas uz Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. panta pārkāpumu un, otrkārt, uz Direktīvas 92/49 9. panta pārkāpumu, ir tikai papildinājums galvenajam iebildumam par EKL 43. un 49. panta pārkāpumu, kas izriet no apdrošināšanas uzņēmumiem noteiktā pienākuma slēgt līgumu.

⁸ — Skat. šo secinājumu 30. punktu.

⁹ — Skat. šo secinājumu 18. un 19. punktu.

41. Pēc manām domām, Komisijas atbilde un tās paziņojums tiesas sēdē par relatīvo nozīmīgumu, kas piešķirams tās iebildumiem, ir jāinterpretē atbilstoši Tiesas Reglamenta 42. panta 2. punktam. Šajā pantā ir noteikts, ka tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesību vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā.

42. Es uzskatu, ka Komisija savā atbildē nav izvirzījusi nevienu jaunu pamatu, kas nebūtu jau bijis ietverts Komisijas prasības pieteikumā šajā procesā. Turklāt, pēc manām domām, Komisijas iebildumu pret Itālijas Republiku relatīvā nozīmīguma pārkārtošana un iebilduma par EKL 43. un 49. panta pārkāpumu, kas pieļauts sakarā ar grozītā Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā noteikto pienākumu slēgt līgumu, izvirzīšana par galveno iebildumu nerada jaunu pamatu Tiesas Reglamenta 42. panta 2. punkta nozīmē, bet tikai pastiprina pamatu, kas ir jāuzskata par pieņemamu¹⁰.

43. Līdz ar to Itālijas Republikas iebilde par nepieņemamību ir jānoraida.

10 — Tiesas 1983. gada 19. maija spriedums lietā 306/81 *Verros/Parlaments* (*Recueil*, 1755. lpp., 9. punkts) un 2005. gada 15. decembra spriedums lietā C-66/02 *Itālija/Komisija* (Krājums, I-10901. lpp., 86. punkts).

VI — Par lietas būtību

A — *Ievada piezīmes*

44. Šī prasība ir balstīta uz trīs iebildumiem. Ņemot vērā to, ka abas lietas dalībnieces kā galveno iebildumu šķiet identificējušas Komisijas prasījumu, ka Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar EKL 43. un 49. pantu, es šo iebildumu apskatīšu vispirms.

B — *Pirmais iebildums — EKL 43. un 49. panta pārkāpums*

1) Lietas dalībnieku argumenti

45. Komisija uzskata, ka pienākums slēgt līgumu saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktu¹¹, kas noteikts visiem apdrošināšanas uzņēmumiem, kuri drīkst sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu Itālijā saistībā ar visām apdrošināto personu kategorijām un visiem Itālijas reģioniem, ierobežo brīvību veikt uzņēmējdarbību saskaņā ar EKL 43. pantu un pakalpojumu sniegšanas brīvību saskaņā ar EKL 49. pantu. Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts, 12.a pants un

11 — Pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punkts.

12.d panta 1. punkts¹², kuros ir noteikti sodi, ko uzliek *ISVAP*, un kurus piemēro tikai šī iestāde, lai novērstu līgumu slēgšanas pienākuma apiešanu, arī ierobežo brīvību veikt uzņēmējdarbību atbilstoši EKL 43. pantam un pakalpojumu sniegšanas brīvību atbilstoši EKL 49. pantam.

46. 2008. gada 13. maija tiesas sēdē Komisija norādīja, ka pienākums slēgt līgumu ir smagākais ierobežojums, kādu likumdevējs var noteikt uzņēmumam, jo šāds ierobežojums liedz uzņēmumam pamatbrīvību izvēlēties pusi, kurai tas pārdod preces vai sniedz pakalpojumus. Komisija atzīst, ka tomēr var būt tādas situācijas kā ūdens, gāzes un elektrības piegādes gadījumā, kad pienākums slēgt līgumu ir attaisnots.

47. Komisija uzskata, ka Itālijas tiesību aktos noteiktais pienākums slēgt līgumu attur uzņēmumus, kas dibināti citās dalībvalstīs, ienākt Itālijā un tur piedāvāt savus pakalpojumus un tādējādi kavē piekļuvi Itālijas tirgum. Pienākuma slēgt līgumu dēļ apdrošināšanas uzņēmumi nevar veikt stratēģiskas tirgus izvēles, brīvi izvēloties apdrošināšanas pakalpojumus, ko tie vēlas sniegt, un šādu pakalpojumu adresātus. Apdrošināšanas uzņēmumiem, lai ievērotu Itālijas tiesību aktus, ir jāsedz izmaksas, kas ir pilnībā nesamērīgas saistībā ar to korporatīvo stratēģiju. Šādas papildu izmaksas, kas faktiski attur

apdrošināšanas uzņēmumus ienākt Itālijas tirgū, ir pat vēl ierobežojošākas apdrošināšanas uzņēmumiem, kas piedāvā auto apdrošināšanu Itālijā atbilstoši pakalpojumu sniegšanas brīvībai un kuri tādējādi vēlas noslēgt ierobežotu skaitu gadījuma rakstura darījumu Itālijā. Kopienā apdrošināšanas uzņēmumiem tiek liegts attīstīt savu darbību Itālijā progresīvā veidā, tādējādi padarot to piekļuvi transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas tirgum Itālijā pārāk dārgu un riskantu. Komisija arī norāda, ka apdrošināšanas uzņēmumi no citām dalībvalstīm tiek atturēti piedāvāt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu noteiktos Itālijas reģionos, kuros lingvistisku vai ģeogrāfisku iemeslu dēļ šiem uzņēmumiem būtu izdevīgi piedāvāt šo apdrošināšanu.

48. Komisija savā atbildē arī norāda, ka Itālijas apdrošināšanas uzņēmumi var kompensēt ekonomisko neizdevīgumu, kas rodas pienākuma slēgt līgumu ar ikvienu personu, kas vēlas saņemt apdrošināšanu, dēļ, ar iespēju pārdot dažāda veida apdrošināšanas attiecīgajām personām.

49. Komisija uzsvēra grūtības, ar kādām sastapās trīs apdrošināšanas uzņēmumi no Francijas, Beļģijas un Īrijas, kuri piedāvāja transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltie-

12 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts, 314. panta 2. punkts, 131., 313. pants un 314. panta 1. punkts.

siskās atbildības apdrošināšanu Itālijā atbilstoši pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Pirmais gadījums bija saistīts ar franču nedzīvības apdrošināšanas uzņēmumu ar filiālēm 14 dalībvalstīs, kurās tas praktizē līdzīgu uzņēmējdarbības modeli, aptverot uzņēmējdarbības un rūpniecības apdrošināšanu un piedāvājot auto apdrošināšanu lieliem komerciāliem autoparkiem. *ISVAP* apgalvoja, ka kopš 2003. gada šis uzņēmums, ņemot vērā tā piemērotās likmes, mēģināja apiet Likuma Nr. 990 11. pantā noteiktos pienākumus. *ISVAP* pieprasīja, lai uzņēmums sistemātiski paziņotu tā likmes *ISVAP* un piedāvātu likmes visām kategorijām apdrošinājuma ņēmēju visos ģeogrāfiskajos apgabalos, ietverot apgabalus, kuros uzņēmumam nebija nekādas stratēģiskas vēlēšanās iesaistīties. *ISVAP* uzlika uzņēmumam naudas sodus viena miljona eiro apmērā. Komisija arī norādīja uz Beļģijas apdrošināšanas uzņēmumu ar filiālēm 13 dalībvalstīs, kas atbilstoši pakalpojumu sniegšanas brīvībai piedāvā auto apdrošināšanu kā daļu no cita veida apdrošināšanas daudz nacionālām sabiedrībām. 2003. gadā *ISVAP* apgalvoja, ka šis uzņēmums apgāja Likuma Nr. 990 11. pantā noteiktos pienākumus un, konkrētāk, ka šī uzņēmuma piemērotie tarifi bija ievērojami augstāki par vidējo tirgus rādītāju un bija vērsti uz to, lai apietu pienākumu sniegt apdrošināšanu. *ISVAP* uzlika šim Beļģijas uzņēmumam naudas sodu viena miljona eiro apmērā. Visbeidzot Komisija norādīja uz apdrošināšanas uzņēmumu, kas bāzējās Īrijā un ir daļa no starptautiskas auto nomas grupas. Šis uzņēmums, kuram ir filiāles astoņās dalībvalstīs, ir maza vienība ar tikai desmit darbiniekiem, un tas sniedz apdrošināšanas pakalpojumus savām mātes sabiedrībām bez nolūka sniegt apdrošināšanas pakalpojumus sabiedrībai kopumā nevienā no deviņām dalībvalstīm, kurās tas darbojas. Kaut gan uzņēmuma komercdarbība Itālijā kopš 1997. gada ir bijusi vēsta tikai uz auto apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanu sabiedrībām, kas pieder tā mātes sabiedrībām, *ISVAP* uzskatīja, ka uzņēmumam ir jāievēro Likuma Nr. 990 11. pants. Komisija uzskata, ka *ISVAP* prasību

ievērošana būtu prasījusi ļoti lielas investīcijas no attiecīgā uzņēmuma, tādas kā interneta vietnes izveidošana, tarifu aprēķināšana saskaņā ar *ISVAP* pamatnostādņēm, mājas lapas atjaunināšana un dienesta izveidošana, lai atbildētu uz potenciālo apdrošinājuma ņēmēju lūgumiem sniegt piedāvājumu. Papildus, ja uzņēmums piedāvātu auto apdrošināšanu sabiedrībai Itālijā kopumā, tad tas tieši skartu tā pienākumus saistībā ar maksātspējas robežām. Sakarā ar smagiem apgrūtinājumiem, kurus tam noteica *ISVAP*, attiecīgais uzņēmums beidza savu darbību Itālijā, un tā mātes sabiedrības tagad saņem auto apdrošināšanu no apdrošinātāja, kas ir trešā persona.

50. Komisija uzskata, ka attiecīgie apdrošināšanas uzņēmumi nokļuva līdzīgā situācijā kā Spānijas banka lietā *CaixaBank France*¹³. Šajā

13 — Iepriekš minēts 3. zemsvītras piezīmē.

lietā Tiesa nosprieda, ka aizliegums maksāt atlīdzību par pieprasījuma noguldījumu citu dalībvalstu (ne Francijas) uzņēmumiem, kas paredzēts Francijas tiesību aktos, rada nopietnu šķērsli to darbībai Francijā ar meitas sabiedrības starpniecību, ietekmējot to piekļuvi tirgum.

51. Komisija uzskata, ka, neskatoties uz Kodeksa 132. panta 2. punkta pieņemšanu, ar kuru tika noteikts izņēmums vispārējam pienākumam slēgt līgumu un kurš būtu varējis atrisināt problēmas, ar kurām sastapās viens no trīs apdrošināšanas uzņēmumiem, kas minēti šo secinājumu 49. punktā, šim noteikumam ir neliela ietekme uz ļoti plašo pienākuma slēgt līgumu apjomu.

52. Turklāt Komisija uzskata, ka pienākums slēgt līgumu ir šķērslis, kas nav ne pamatots, ne samērīgs, ievērojot sasniedzamo mērķi. Saskaņā ar Tiesas judikatūru uz sabiedriskā kārtību var balstīties tikai tad, ja pastāv patiesi un pietiekami nopietns apdraudējums sabiedriskās kārtības prasībām, kas skar vienu no sabiedrības pamatinteresēm. Tomēr, kā Tiesa ir atkārtoti norādījusi, sabiedriskās kārtības izņēmums — gluži kā visas atkāpes no Līguma pamatprincipa — ir jāinterpretē šauri. Komisija atzīst, ka patērētāju aizsardzība ir sabiedriskās kārtības mērķis, kas var attaisnot Līgumā noteikto pamatbrīvību ierobežošanu. Tomēr Komisija uzskata, ka Itālijas tiesību aktos noteiktais pienākums sniegt apdrošināšanu faktiski nepalīdzina patērētāju aizsardzību, jo tas liedz rasties specializētiem apdrošināšanas uzņēmumiem, kas var labāk apmierināt patērētāju vajadzības, un samazina apdrošināšanas uzņēmumu skaitu Itālijā.

53. Komisija arī uzskata, ka Likumā Nr. 990 un Kodeksā noteiktais pienākums slēgt līgumu nav atbilstošs pasākums, lai nodrošinātu, kā to apgalvojusi Itālijas Republika, ka cietušās trešās personas saņem pienācīgu kompensāciju. Cietušās trešās personas ir pienācīgi aizsargātas ar citiem, atbilstošākiem līdzekļiem, kas noteikti saskaņā ar Kopienas tiesībām, lai novērstu citu nekoordinētu valsts līdzekļu rašanos, kurus gan pamato leģitīmas sabiedrības intereses, bet kuri nevajadzīgi ierobežotu brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību. Šajā sakarā saskaņā ar Padomes 1972. gada 24. aprīļa Direktīvas 72/166/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu un attiecībā uz kontroli saistībā ar pienākumu apdrošināt šādu atbildību¹⁴ 3. pantu katra dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka civiltiesiskā atbildība par to transportlīdzekļu lietošanu, kas parasti atrodas tās teritorijā, ir apdrošināta. Turklāt saskaņā ar Padomes 1983. gada 30. decembra Otro Direktīvu 84/5/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu¹⁵ katrai dalībvalstij ir jāizveido iestāde, kas sniedz kompensācijas par kaitējumu, ko radījis neapdrošināts vai neidentificēts transportlīdzeklis. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 92/49 32. un 35. pantu visiem apdrošināšanas uzņēmumiem, kas atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvībai piedāvā transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, ir jāklūst par uzņēmējas dalībvalsts garantijas fonda dalībnieku. Komisija arī uzskata, ka pienākumu slēgt līgumu nevar attaisnot, lai [tādējādi] ierobežotu kompensācijas, ko izmaksā garantijas fonds, vai izmaksas, kas radušās sociālās apdrošināšanas sistēmai sakarā ar negadījumiem, kuros iesaistīti neapdrošināti vadītāji. Šajā sakarā

¹⁴ — OV L 103, 1. lpp..

¹⁵ — OV 1984, L 8, 17. lpp.

Komisija norāda, ka Tiesa savā judikatūrā ir sistemātiski spriedusi, ka tīri finanšu vai ekonomiska rakstura iemeslus nevar uzskatīt par imperatīvām prasībām, kas attaisno ierobežojumus Līgumā garantētajai brīvajai apritei.

noteikt vispārēju pienākumu slēgt līgumu. Komisija arī apgalvo, ka Itālijas Republika nav iesniegusi nekādus datus par to, ar kādām problēmām sastopas jaunie vadītāji vai vadītāji, kas dzīvo noteiktos Itālijas apgabalos. Turklāt Komisija uzskata, ka nav absolūtu tiesību brīvi vadīt transportlīdzekļi. Ņemot vērā, ka sabiedrības drošības dēļ attiecīgās tiesības var tikt ierobežotas gadījumos, kad, piemēram, personas brauc narkotiku vai alkohola reibumā, apdrošināšanas uzņēmumiem arī ir jāļauj atteikt apdrošināšana šādiem vadītājiem.

54. Komisija arī apgalvo, ka Itālijas tiesību aktos noteiktais vispārējais pienākums slēgt līgumu ir pārmērīgi ierobežojošs, lai sasniegtu tā paredzēto mērķi — nodrošināt, lai noteiktas kategorijas vadītāji vai vadītāji, kas dzīvo noteiktos Itālijas reģionos, varētu saņemt apdrošināšanu. Šie apsvērumi *mutatis mutandis* attiecas arī uz Itālijas Republikas norādīto mērķi aizsargāt cietušās trešās personas.

55. Komisija norāda — tā kā Itālijas Republika tieši norādīja, ka attiecīgās tiesību normas tika pieņemtas, lai novērstu diskrimināciju pret jauniem vadītājiem un vadītājiem, kas dzīvo Itālijas dienvidos, vajadzēja pieņemt speciālu tiesību instrumentu, lai risinātu šo vadītāju grūtības saņemt apdrošināšanu, nevis

56. Komisija tāpat arī uzsver apstākli, ka citas dalībvalstis, tādas kā Francija, Beļģija, Spānija, Nīderlande un Portugāle, ir pieņēmušas mazāk ierobežojošus režīmus salīdzinājumā ar Itālijas tiesībās noteikto pienākumu slēgt līgumu, lai sasniegtu Itālijas Republikas norādītos mērķus. Ja vadītājam tiek atteikta transportlīdzekļu īpašnieku obligātā civiltiesiskās atbildības apdrošināšana šajās dalībvalstīs, valsts iestāde iejaucas, lai nodrošinātu, ka vadītājs saņem apdrošināšanu. Itālijas likumdevējs tomēr ir “uzkrāvis” šo acīmredzamo valsts pienākumu privātiem uzņēmumiem, nosakot tiem pienākumu slēgt līgumu.

57. Itālijas Republika un Somijas Republika uzskata, ka pastāv tieša simetriska vai divpusēja saikne starp transportlīdzekļu vadītāju pienākumu saņemt transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un apdrošināšanas sabiedrību pienākumu slēgt līgumu.

58. Itālijas Republika uzskata, ka, lai gan transportlīdzekļu īpašnieku obligātā civiltiesiskās atbildības apdrošināšana ir privāta apdrošināšana, tai ir sociāls mērķis, proti, nepieciešamība nodrošināt, lai satiksmes negadījumos cietušās trešās personas saņemtu efektīvu un ātru kompensāciju. Lai nodrošinātu šī mērķa sasniegšanu, 1959. gada 20. aprīlī Strasbūrā tika pieņemta Eiropas Konvencija par obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem. Itālijas Republika, nosakot apdrošināšanas uzņēmumiem pienākumu slēgt līgumu, tiecas aizsargāt vadītājus kā patērētājus no diskriminācijas un aizsargāt satiksmes negadījumu upurus. Tādējādi pienākums slēgt līgumu ir jāapskata saistībā ar tā sociālo funkciju, kas ir saistīta ar sabiedriskās kārtības mērķiem. Itālijas Konstitucionālā Tiesa uzskata, ka satiksmes negadījumos cietušo aizsargāšana ietilpst sabiedrības interesēs, jo tas ir veids kā izpildīt sociālas solidaritātes prasības, kas ir noteiktas Itālijas Konstitūcijas 2. pantā. Pienākums, kas ir noteikts gan vadītājiem, gan apdrošināšanas uzņēmumiem, ir saistīts arī ar ceļu satiksmes drošību, jo tas ir vērsts uz negadījumu izraisītā kaitējuma samazināšanu. Itālijas Republika uzskata, ka attiecīgos mērķus nedrīkst kavēt brīvība veikt uzņēmējdarbību. Ja tiek akceptēti Komisijas argumenti, tad transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas sistēma tiktu balstīta tikai uz

tirgus principiem un zaudētu savu sociālo uzdevumu.

59. Itālijas Republika apgalvo, ka, ja apdrošināšanas uzņēmumi drīkstētu noraidīt nevēlamus patērētājus, tad attiecīgie vadītāji varētu vērsties pie apšaubāmiem uzņēmumiem un viltot dokumentus. Asimetrija starp pienākumu slēgt līgumu vadītājiem un pienākumu slēgt līgumu apdrošināšanas uzņēmumiem izraisīs neapdrošināto autovadītāju un viņu izraisīto negadījumu skaita palielināšanos, maksājumu negadījumos cietušajiem, ko izmaksā Itālijas ceļu satiksmes negadījumu upuru garantijas fonds, palielināšanos, tiesvedības palielināšanos un ceļu satiksmes negadījumu upuru ātras un efektīvas kompensācijas izzušanu. 2005. gadā Itālijas fonds samaksāja EUR 113,4 miljonus par negadījumiem, kuros bija iesaistīti neapdrošināti vadītāji, kas ir par 17,1% vairāk nekā 2004. gadā. Arī 2005. gadā tika veikta 13 771 izmaksa, kas ir par 21,8% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Turklāt relatīvās apdrošināšanas prasījumu par negadījumiem, kuros iesaistīti neapdrošināti transportlīdzekļi, izmaksas, ko izmaksā Itālijas garantijas fonds, kurš cita starpā izmaksā arī kompensācijas par apdrošināšanas prasījumiem par neidentificētiem transportlīdzekļiem, palielinājās no 7,4% 1995. gadā līdz 12,6% 2000. gadā, tad no 27,4% 2004. gadā līdz 30,6% 2005. gadā. Itālijas Republika uzskata, ka viens no šādu ceļu satiksmes negadījuma skaita palielināšanās cēloņiem ir apstākļi, ka noteiktas apdrošināšanas sabiedrības atsakās sniegt apdrošināšanu noteiktām vadītāju kategorijām vai vadītājiem, kas dzīvo Itālijas dienvidos. Turklāt saistībā ar Komisijas apgalvojumu šo secinājumu 53. punktā, ka Itālijas

Republika nevar izvirzīt pamatojumus, kuriem ir tikai finanšu raksturs, Itālijas Republika uzskata, ka iepriekš minētie dati par jau būtisku un augošu problēmu, kas izpaužas kā pienākuma saņemt apdrošināšanu apiešana, pierāda, ka būtu patiešām nopietnas sekas attiecībā pret sabiedrisko kārtību un sociālās drošības sistēmu, ja apdrošināšanas uzņēmumu pienākums slēgt līgumu tiktu atcelts.

atbildības apdrošināšanu, ir saistītas ar apdrošināšanas polišu pārdošanas struktūras izveidi un apdrošināšanas prasījumu izskatīšanas tikla izveidi. Šīs izmaksas ārvalstu uzņēmumiem nav lielākas kā Itālijas uzņēmumiem. Tiesas sēdē Itālijas Republika norādīja, ka apdrošināšanas uzņēmumu pienākumam slēgt līgumu nav nekādas ietekmes, jo šie uzņēmumi var brīvi noteikt savas cenas, tādējādi garantējot to ekonomiskās iniciatīvas brīvību.

60. Itālijas Republika dedzīgi apgalvo, ka attiecīgie tiesību akti nenostāda Itālijas apdrošināšanas uzņēmumus priviliegētā stāvoklī salīdzinājumā ar tiem uzņēmumiem, kas veic komercdarbību Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Turklāt tā apgalvo, ka attiecīgais pienākums neattur apdrošināšanas uzņēmumus no citām dalībvalstīm ienākt Itālijas tirgū. Šajā sakarā Itālijas Republika norāda, ka gandrīz viena trešdaļa no simts apdrošināšanas uzņēmumiem, kas apdrošina transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesisko atbildību Itālijā, ir no citām valstīm. Turklāt pienākums slēgt līgumu nepadara apdrošināšanas uzņēmumus no citām dalībvalstīm mazāk ienesīgas kā Itālijas uzņēmumus. Itālijas Republika uzskata, ka galvenās izmaksas, kuras sedz apdrošināšanas uzņēmumi, kas sniedz transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās

61. Saistībā ar Komisijas apgalvojumu, ka pienākumam slēgt līgumu ir atturoša iedarbība uz uzņēmumiem, kuri veic savu pamatdarbību citā dalībvalstī, nevis Itālijā, jo tie nevar veikt savu darbību tikai noteiktos Itālijas reģionos, Itālijas Republika uzskata, ka Komisija ir pārpratusi transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas tehnisko pamatojumu. Transportlīdzekļu īpašnieku obligātā civiltiesiskās atbildības apdrošināšana var tikt piedāvāta tikai lielam apdrošināto kopumam. Turklāt Itālijas Republika, atbildot uz Komisijas apgalvojumu, ka pienākums slēgt līgumu kavē specializētu apdrošināšanas uzņēmumu parādīšanos, norāda, ka nav reāli sagaidīt, ka apdrošināšanas uzņēmumi, kas specializējas apdrošināšanas sniegšanā "nevēlamiem" patērētājiem, parādīsies Itālijā.

62. Gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka pienākums slēgt līgumu ierobežo brīvību veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību, Itālijas Republika uzskata, ka šis ierobežojums ir atbilstošs, lai sasniegtu sabiedriskās kārtības mērķus, kas aizsargā sociālās apdrošināšanas sistēmu, satiksmes drošību un patērētājus. Pienākums slēgt līgumu ir ļāvis Itālijai ierobežot neapdrošināto vadītāju fenomenu, kas ir vērojams citās valstīs, kurās apdrošināšanas uzņēmumiem nav pienākuma slēgt līgumu. Itālijas Republika uzskata, ka tā ir pierādījusi apdrošināšanas uzņēmumu atteikšanās slēgt līgumu par transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu Itālijā pastāvēšanu un apjomu. Šajā sakarā Itālijas Republika sniedza piemērus par gadījumiem, kad vadītājiem tika uzliktas pilnīgi nepamatotas prēmijas EUR 10 000 apmērā. Papildus tam Itālijas Republika norādīja uz pastāvīgo kompensāciju, kas tiek izmaksātas no garantijas fonda satiksmes negadījumu upuriem, izmaksu palielināšanos un uz faktu, ka *ISVAP* uzsāka procesu par pienākuma slēgt līgumu pārkāpumu mazā skaitā gadījumu, kas attiecās uz vissmagākajiem pārkāpumiem.

63. Itālijas Republika uzskata, ka pienākums slēgt līgumu ir samērīgs. Pretēji Komisijas apgalvojumam nebūtu ne praktiski, ne arī tiesiski attiecināt šo pienākumu tikai uz noteiktām vadītāju kategorijām vai noteiktiem Itālijas ģeogrāfiskiem apgabaliem, jo tas radītu diskrimināciju un stimulētu uzņēmumus neveikt uzņēmējdarbību reģionos, uz kuriem attiecas šis pienākums. Itālijas Republika arī uzsver faktu, ka pienākumu slēgt līgumu ievērojami pārvīnāja Kodeksa

132. panta 2. punkts. Saistībā ar alternatīviem režīmiem, kas noteikti citās valstīs, lai nodrošinātu, ka vadītāji var saņemt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, Itālijas Republika uzskata, ka, lai gan šis alternatīvas var būt adekvātas, lai risinātu tādas noteiktas problēmas kā alkohola vai narkotiku lietošana, tās nevar adekvāti risināt problēmas Itālijā, kur lielai daļai iedzīvotāju tiktu atteikta apdrošināšana. Turklāt Itālijas Republika apgalvo, ka Spānijā, kur pastāv valsts iestāde (*le Consorcio de Compensación de Seguros*), kas tieši darbojas, lai apdrošinātu transportlīdzekļus, kuriem atteikta apdrošināšana, nav izskausts tas, ka vadītāji neapdrošinās, jo neapdrošināti ir viens miljons transportlīdzekļu, tostarp 14 % automašīnu un 54 % mopēdu. Turklāt 2004. gadā neapdrošinātie vadītāji Apvienotajā Karalistē izraisīja 41 000 satiksmes negadījumu, kas izmaksāja EUR 750 miljonus. Tā kā Kopienas līmenī nav veikta saskaņošana attiecībā uz autovadītāju pienākuma iegūt transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu istenošanu, katra dalībvalsts var brīvi izvēlēties risinājumu, kas vislabāk atbilst sociālajiem apstākļiem.

64. Somijas Republika savu iestāšanos lietā Itālijas Republikas atbalstam aprobežoja ar pamatu par EKL 43. panta un 49. panta pārkāpumu. Somijas Republika uzskata, ka, pat ja pienākums slēgt līgumu ierobežo brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, šo pienākumu attaisno sabiedriskās kārtības un patērētāju aizsardzības prasības. Somijas Republika

uzskata, ka pienākuma slēgt līgumu, kas apdrošināšanas uzņēmumiem noteikts Itālijas tiesību aktos, funkcija ir nodrošināt, lai ceļu satiksmes negadījumos cietušajiem tiktu nodrošināta ātra un efektīva kompensācija. Attiecīgā dalībvalsts uzskata, ka pastāv tieša saikne starp transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un sociālās apdrošināšanas sistēmu. Ja notiek negadījumi, kuros ir iesaistītas trešās personas, apdrošināšanas uzņēmumi cita starpā sedz ārstēšanās izdevumus un zaudēto atalgojumu.

65. Somijas Republika norāda, ka Tiesa spriedumā lietā *Omega*¹⁶ ir nospriedusi, ka, lai gan spēļu, kurās tiek simulēti vardarbības akti pret personām, it īpaši slepkavību attēlošana, komercializēšana ierobežo pakalpojumu sniegšanas brīvību, šis ierobežojums bija attaisnots sakarā ar sabiedriskās kārtības apsvērumiem. *A fortiori* nepieciešamība nodrošināt aizsardzību ceļu satiksmes negadījumos cietušajiem, kas ir *raison d'être* pienākumam, kas noteikts vadītājiem, saņemt obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un pienākumam, kas noteikts apdrošināšanas uzņēmumiem, sniegt obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, ir balstīts uz sabiedriskās kārtības apsvērumiem, kas pamato brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežošanu. Fakts, ka virkne dalībvalstu ir izvēlējušās neuzlikt apdrošināšanas uzņēmumiem pienākumu slēgt līgumu, nenozīmē, ka Itālijas pieņemtie attiecīgie pasākumi ir nesamērīgi.

2) Vērtējums

66. Šajā procesā nav strīda par to, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1. punkts¹⁷ nosaka visiem apdrošināšanas uzņēmumiem, kas ir iesaistīti transportlīdzekļu īpašnieku obligajā civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā Itālijā, pienākumu sniegt šādu apdrošināšanu visām apdrošināto personu kategorijām visos Itālijas reģionos. Pienākums sniegt šādu apdrošināšanu attiecas gan uz Itālijas apdrošināšanas uzņēmumiem, gan uz uzņēmumiem, kas veic apdrošināšanu Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Kodeksa 132. panta 2. punkts nosaka izņēmumu pienākumam sniegt šādu apdrošināšanu. Saskaņā ar šo noteikumu apdrošināšanas uzņēmumi var lūgt, lai atļauja sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu attiektos tikai uz transportlīdzekļu parku komercdarbību.

67. Papildus tam Likuma Nr. 990 11. panta 1. a punkts¹⁸ pēc būtības noteic, ka, lai nodrošinātu, ka apdrošināšanas uzņēmumi ievēro pienākumu sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, apdrošināšanas uzņēmumiem noteiktā veidā ir jāaprēķina prēmiju likmes. Turklāt

16 — 2004. gada 14. oktobra spriedums lietā C-36/02 (Krājums, I-9609. lpp.).

17 — Pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punkts.

18 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

saskaņā ar šo pašu noteikumu *ISVAP* var uzlikt lielus naudas sodus, ja tas pārlicinās, ka ir apiets pienākums sniegt šādu apdrošināšanu saistībā ar noteiktiem teritoriāliem apgabaliem vai noteiktām apdrošinājumuņēmēju kategorijām. Attiecīgie naudas sodi var būt no viena līdz pieciem miljoniem eiro. Likuma Nr. 990 12.d panta 1. punkts¹⁹ arī nosaka citus naudas sodus gadījumos, ja netiek izpildīts pienākums sniegt apdrošināšanu. Likuma Nr. 990 12.a pants²⁰ noteic, ka apdrošināšanas uzņēmumiem ir jāinformē sabiedrība par prēmiju likmēm un līguma noteikumiem.

68. Ir jānorāda, ka Komisija prasības pieteikumā apgalvoja, ka Itālijas tiesību noteikumi, kas atspoguļoti šo secinājumu 66. un 67. punktā, bez izšķirības attiecas uz Itālijas apdrošināšanas uzņēmumiem un tiem uzņēmumiem, kas Itālijā sniedz apdrošināšanas pakalpojumus saskaņā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību. Tomēr Komisija savā atbildē apgalvoja, ka attiecīgajiem Itālijas tiesību aktiem ir lielāka ietekme uz uzņēmumiem, kas sniedz apdrošināšanu Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai²¹. Es uzskatu, ka no Komisijas apgalvojumiem šajā procesā nav pilnībā skaidrs, vai tā uzskata, ka attiecīgie Itālijas tiesību akti attiecas bez izšķirības gan uz Itālijas apdrošināšanas uzņēmumiem, gan uz uzņēmumiem, kas sniedz apdrošināšanu Itālijā atbilstoši

brīvībai sniegt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, vai arī vai tā uzskata, ka šie tiesību akti netieši diskriminē pēdējos minētos uzņēmumus.

69. Man nešķiet, ka Komisija, kurai ir pierādīšanas pienākums procesos par valsts pienākumu neizpildi, nav pietiekami pierādījusi, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktam, 11. panta 1.a punktam, 12.a pantam, 12.d panta 1. punktam un pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punktam, 131. pantam, 132. panta 1. punktam, 132. panta 2. punktam, 313. pantam, 314. panta 1. punktam un 314. panta 2. punktam ir atšķirīga ietekme uz Itālijas uzņēmumiem un uzņēmumiem, kas sniedz apdrošināšanu Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai²², ja tas patiešām bija Komisijas nolūks.

70. EKL 43. pantā, kas lasāms kopā ar EKL 48. pantu, paredzētā brīvība veikt uzņēmējdarbību attiecas gan uz dalībvalstu pilsoņiem,

19 — Pēc tam Kodeksa 314. panta 1. punkts.

20 — Pēc tam Kodeksa 131. un 313. pants.

21 — Skat. šo secinājumu 48. punktu.

22 — Tiesas 2004. gada 21. oktobra spriedums lietā C-288/02 Komisija/Griekija (Krājums, I-10071. lpp., 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

gan arī uz juridiskām personām EKL 48. panta nozīmē. Izņemot minētos gadījumus un nosacījumus, tas ietver pieeju visa veida pašnodarbinātības darbībām un to īstenošanai, kā arī uzņēmumu dibināšanai un vadībai, pārstāvniecību, nodaļu vai meitas sabiedrību dibināšanai citu dalībvalstu teritorijā. EKL 43. pantā ir ietverta prasība novērst ierobežojumus brīvībai veikt uzņēmējdarbību. Par tādiem jāuzskata visi pasākumi, kas aizliedz, aptur vai padara mazāk pievilcīgu šīs brīvības izmantošanu²³.

72. Tā kā EKL 43. un 49. pants ir pret tādiem valsts pasākumiem, kas pat tad, ja tie ir piemērojami bez diskriminācijas pilsonības dēļ, Kopienas pilsoņiem var apgrūtināt vai padarīt mazāk pievilcīgu Līgumā garantēto pamatbrīvību īstenošanu, ir jāizvērtē, vai Itālijas tiesību aktos²⁵ noteiktais pienākums sniegt apdrošināšanu potenciāli kavē vai būtiski attur tādu apdrošināšanas uzņēmumu darbību, kuri sniedz transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

71. EKL 49. pantā ir noteikts, ka ir jāatceļ ierobežojumi pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Tiesas pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka pakalpojumu sniegšanas brīvība paredz ne tikai jebkādas diskriminācijas novēršanu attiecībā uz citā dalībvalstī reģistrētu pakalpojumu sniedzēju tā pilsonības dēļ, bet arī jebkāda ierobežojuma atcelšanu, kaut arī tas ir vienādi piemērojams gan vietējiem, gan citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem, ja šis ierobežojums aizliedz, apgrūtina vai padara mazāk pievilcīgus tā pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus, kurš reģistrēts citā dalībvalstī, kurā tas likumīgi sniedz līdzīgus pakalpojumus²⁴.

73. Šajā procesā es uzskatu, ka Komisija ir pietiekami pierādījusi, ka pienākumi, kas noteikti saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktu, 11. panta 1.a punktu, 12.a pantu, 12.d panta 1. punktu²⁶, attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas sniegšanu Itālijā nodrošina, ka uzņēmumi, kas strādā šajā tirgū, principā nevar²⁷, nepakļaujot sevi ievērojamu naudas sodu uzlikšanas riskam, specializēties šādas apdrošināšanas sniegšanā noteiktām apdrošinājuma ņēmēju kategorijām vai koncentrēt savu darbību noteiktos Itālijas ģeogrāfiskos vai pat lingvistiskos reģionos.

23 — Citu starpā skat. spriedumu lietā *CaixaBank France*, iepriekš minēts 3. zemsvirtras piezīmē, 9. un 11. punkts.

24 — Citu starpā skat. Tiesas 2001. gada 29. novembra spriedumu lietā C-17/00 *De Coster* (*Recueil*, I-9445. lpp., 29. punkts); 2005. gada 8. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-544/03 un C-545/03 *Mobistar* un *Belgacom Mobile* (Krājums, I-7723. lpp., 29. punkts); 2006. gada 5. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-94/04 un C-202/04 *Cipolla* u.c. (Krājums, I-11421. lpp., 56. punkts) un 2007. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-208/05 *ITC* (Krājums, I-181. lpp., 55. punkts).

25 — Un saistītie pienākumi.

26 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punktu, 131. pantu, 132. panta 1. punktu, 313. panta 1. punktu un 314. panta 2. punktu.

27 — Tomēr skat. Kodeksa 132. panta 2. punktu.

74. Pēc būtības apdrošināšanas uzņēmumam, kas drīkst sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu Itālijā, saskaņā ar attiecīgajiem Itālijas tiesību aktiem ir jābūt gatavam slēgt darījumus un sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu visiem potenciālajiem klientiem no atļaujas saņemšanas dienas.

sniegt apdrošināšanu ir tieša ietekme uz apdrošināšanas uzņēmumu pienākumiem saistībā ar to maksātspējas normām²⁹.

75. Manuprāt, Komisija arī pierādīja, ka pienākums sniegt apdrošināšanu saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem var radīt papildu finanšu un loģistikas apgrūtinājumus apdrošināšanas uzņēmumiem, tādējādi pakļaujot Itālijā strādājošus uzņēmumus paaugstinātam finanšu riskam. Šajā sakarā Itālijas Republika savos apsvērumos norāda, ka galvenās izmaksas, kas saistītas ar transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas sniegšanu Itālijā, nav lielākas uzņēmumiem, kas veic komercdarbību saskaņā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, salīdzinājumā ar Itālijas uzņēmumu izmaksām²⁸. Tomēr, manuprāt, ir jāuzsver, kā to norādījusi Komisija un ko nav apstrīdējusi Itālijas Republika, ka Itālijas tiesību aktos noteiktajam pienākumam

76. Turklāt šķiet, ka pienākums sniegt apdrošināšanu ir piemērojams neatkarīgi no apdrošināšanas uzņēmuma noteiktās tirgus stratēģijas vai specializācijas, finanšu vai loģistikas kapacitātes un pieredzes attiecīgajā tirgū.

77. Tādēļ es uzskatu, ka Komisija ir pierādījusi, ka attiecīgie Itālijas tiesību akti potenciāli apgrūtina³⁰ apdrošināšanas uzņēmumu, kas piedāvā apdrošināšanu nišu vai specializētos tirgos, ienākšanu transportlīdzekļu īpašnieku

28 — Skat. šo secinājumu 60. punktu.

29 — Skat. šo secinājumu 49. punktu. Saskaņā ar preambulas trešo apsvērumu Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 5. marta Direktīvā 2002/13/EK, ar kuru groza Padomes Direktīvu 73/239/EEK attiecībā uz nedzīvības apdrošināšanas uzņēmumu obligāto maksātspējas normu (OV 2002, L 77, 17. lpp.), prasība, lai uzņēmumi izveidotu maksātspējas normu, kas paredzēta, lai mazinātu sekas sakarā ar nelabvēlīgām varbūtējām ekonomikas izmaiņām, ir svarīgs konsultatīvās uzraudzības sistēmas elements apdrošināto personu un apdrošinājumaņēmēju aizsardzībai.

30 — Lai gan nevar izslēgt, ka apdrošināšanas uzņēmumi var noteikt "pašpalīdzības" pasākumus, lai samazinātu attiecīgo tiesību aktu *de facto* ietekmi, piemēram, adresējot reklāmas materiālus noteiktām potenciālo apdrošinājumuņēmēju kategorijām vai ģeogrāfiskiem vai lingvistiskiem reģioniem, šādi pasākumi negroza faktu, ka šiem uzņēmumiem saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem ir jāsniedz apdrošināšana visiem apdrošinājumaņēmējiem, kas to vēlas, un ir jāievēro Itālijas tiesībās noteiktās prasības, lai tiktu ievērots pienākums slēgt līgumu.

obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas tirgū Itālijā³¹. Turklāt es uzskatu, ka Komisija ir pierādījusi, ka attiecīgie Itālijas tiesību akti potenciāli apgrūrina apdrošināšanas uzņēmumu ienākšanu transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas tirgū Itālijā, jo tie var liegt ienākšanu tirgū pakāpeniskā vai progresīvā veidā vai pat gadījuma vai neregulāra rakstura ienākšanu tirgū³².

78. Trīs uzņēmumu situācijas, kuras Komisija aprakstīja savos apsvērumos, ko Itālijas Republika lielā mērā nav apstrīdējusi, lai gan tās obligāti nav uzskatāmas par tādām, kas ataino šķēršļus, ar kuriem sastopas visi uzņēmumi, kas ienāk transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas tirgū, pierāda, ka attiecīgo tiesību aktu radītie šķēršļi var būt zināmā mērā izplatīti un ne tikai hipotētiski vai pastarpināti³³.

79. Lai gan Kodeksa 132. panta 2. punktā noteiktais izņēmums var sniegt atspaidu noteiktiem apdrošināšanas uzņēmumiem, proti, tiem, kas lūdz atļauju tikai attiecībā uz transportlīdzekļu parku komercdarbību³⁴, es uzskatu, ka šis izņēmums ir ļoti šaurs. Manuprāt, attiecīgais izņēmums nesamazina ierobežojumus, ko izveidojis pienākums slēgt līgumu³⁵, ar kuriem saskaras, piemēram, uzņēmumi, kas sniedz apdrošināšanas pakalpojumus nišu tirgos, kas nav saistīti ar transportlīdzekļu parku komercdarbību³⁶. Pēc būtības apdrošināšanas uzņēmumiem var būt nepieciešams būtiski grozīt savu pastāvošo uzņēmējdarbības modeli³⁷, lai ievērotu attiecīgos Itālijas tiesību aktus.

80. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka valsts pasākumi, kas ierobežo Līgumā garantēto brīvību īstenošanu, var tikt attaisnoti tikai tad, ja tie atbilst četriem nosacījumiem: tie ir piemērojami nediskriminējošā veidā, tie atbilst primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, ir piemēroti izvīrītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai³⁸.

31 — 2003. gada 25. februāra spriedumā lietā C-59/01 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-1759. lpp., 25. punkts) Tiesa norādīja, ka "saskaņā ar [Direktīvas 92/49] deviņpadsmito apsvērumu iekšējā tirgus ietvaros apdrošinājuma ņēmēja interesēs ir tas, ka viņam ir pieeja visplašākajam Kopienā pieejamajam apdrošināšanas produktu klāstam, lai viņš varētu izvēlēties savām vajadzībām visatbilstošāko".

32 — Es vēlētos norādīt, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru atšķirība starp pakalpojumu sniegšanu vai uzņēmējdarbības veikšanu var būt tajā, vai darbība tiek veikta stabīlā un pastāvīgā veidā vai pagaidu veidā. Šajā sakarā skat. 1995. gada 30. novembra spriedumu lietā C-55/94 *Gebhard* (*Recueil*, I-4165. lpp., 21.–26. punkts).

33 — Es arī vēlētos norādīt, ka Komisija tiesas sēdē apgalvoja, ko neapstrīdēja Itālijas Republika, ka *ISVAP* nesen bija uzlicis naudas sodus no viena līdz diviem miljoniem eiro Vācijas, Itālijas un Šveices apdrošināšanas uzņēmumiem sakarā ar pienākuma slēgt līgumu neizpildi.

34 — Es papildus vēlētos norādīt, ka tas, ka Itālijas Republika pieņēma Kodeksa 132. panta 2. punktu, liecina par to, ka tā apzinās, ka pastāv specializēšanās transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas sniegšanā.

35 — Un Itālijas tiesību noteikumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu šī pienākuma pilnu iedarbību.

36 — Varētu iedomāties, piemēram, situāciju, kurā apdrošināšanas uzņēmums specializējas transportlīdzekļa īpašnieka obligātās civiltiesiskās apdrošināšanas sniegšanā pašnodarbinātiem taksometru vadītājiem.

37 — Pēc būtības attiecīgie Itālijas tiesību akti var ietekmēt uzņēmuma uzņēmējdarbības metodes.

38 — Skat. 2000. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-424/97 *Haim* (*Recueil*, I-5123. lpp., 57. punkts).

81. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Komisija šajā procesā nav pierādījusi, ka attiecīgajiem Itālijas tiesību noteikumiem būtu atšķirīga ietekme uz apdrošināšanas uzņēmumiem, kas veic komercdarbību Itālijā saskaņā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību³⁹. Saistībā ar jautājumu, vai šos noteikumus var attaisnot ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem, Itālijas Republika apgalvo, ka tie var būt attaisnoti, balstoties uz diviem pamatiem. Pirmkārt, pienākums slēgt līgumu nodrošina, ka tādas noteiktas vadītāju kategorijas kā jaunie vadītāji vai vadītāji, kas dzīvo noteiktos Itālijas reģionos, var saņemt transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu. Otrkārt, apdrošināšanas uzņēmumu pienākums nodrošināt, lai trešās personas, kurām kaitējums ir nodarīts ar transportlīdzekli, saņem kompensāciju par radušos kaitējumu un lai šāds kaitējums nenovestu pie tā, ka tiek izmantoti sociālās apdrošināšanas sistēmas resursi. Itālijas Republika un Somijas Republika uzskata, ka pastāv tieša saikne starp vadītāju pienākumu iegūt transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu un apdrošināšanas uzņēmumu pienākumu sniegt šādu apdrošināšanu.

82. Saistībā ar pirmo pamatojumu, manuprāt, patērētāju aizsardzība var pamatot

39 — Ja tāds patiešām bijis tās nodoms. Skat. šo secinājumu 69. punktu.

iejaukšanos brīvībā veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībā⁴⁰. Kā norādīts šo secinājumu 77. punktā, prasības, kas izvirzītas apdrošināšanas uzņēmumiem saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktu, 11. panta 1.a punktu, 12.a pantu un 12.d panta 1. punktu⁴¹ attiecībā uz transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas sniegšanu, citu starpā potenciāli ierobežo specializētu apdrošināšanas uzņēmumu parādīšanos Itālijā⁴². Tomēr, lai gan specializēto apdrošināšanas uzņēmumu Itālijā neesamība vai samazināšanās var būt nelabvēlīga attiecībā pret noteiktiem patērētājiem Itālijā⁴³, es abstraktā veidā uzskatu, ka nepieciešamība nodrošināt to, ka transportlīdzekļu īpašnieku obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas patērētāji netiek nepamatoti diskriminēti saistībā ar viņu vecumu vai dzīvesvietu, var attaisnot ierobežojumus brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

83. Tādēļ Itālijas Republikai, kas kā pamatojumu brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežošanai ir

40 — Skat. saistībā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību Tiesas 1997. gada 9. jūlija spriedumu apvienotajās lietās no C-34/95 līdz C-36/95 *De Agostini* (*Recueil*, I-3843. lpp., 53. punkts); 2003. gada 6. novembra spriedumu lietā C-243/01 *Gambelli* u.c. (*Recueil*, I-13031. lpp., 67. punkts) un 2007. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās C-338/04, C-359/04 un C-360/04 *Placanica* (Krājums, I-1891. lpp., 46. punkts).

41 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punktu, 131. pantu, 132. panta 1. punktu, 313. pantu, 314. panta 1. punktu un 314. panta 2. punktu.

42 — Tās, kas nav transportlīdzekļu parku komercdarbība, skat. Kodeksa 132. panta 2. punktu.

43 — Manuprāt, skaidri iestājas pret vienu no Direktīvas 92/49 galvenajiem mērķiem, skat. 31. zemsvirtras piezīmi.

izvirzījusi grūtības, ar kurām sastopas noteiktas kategorijas vadītāji un vadītāji, kuri dzīvo Itālijas dienvidos, ir jāiesniedz Tiesai pietiekami pierādījumi par to, ka šādām grūtībām būtu tendence pastāvēt vai palielināties, ja nepastāvētu pienākums slēgt līgumu. Šajā sakarā Itālijas Republika ir apgalvojusi, ka apdrošināšanas uzņēmumiem noteiktā pienākuma slēgt līgumu atcelšanai būtu "graužošanas" sekas, it īpaši Itālijas dienvidos (*Il Mezzogiorno*). Tomēr es norādīšu, ka, neskatoties uz Itālijas Republikas iesniegto konkrēto statistiku, kas parāda plaši izplatītu problēmu Itālijā kopumā saistībā ar satiksmes negadījumiem, kuros iesaistīti neapdrošināti transportlīdzekļi, neskatoties uz pastāvošo vispārējo pienākumu slēgt līgumu⁴⁴, šī dalībvalsts nav iesniegusi gandrīz nekādus pierādījumus par to, ka vadītāji, kas dzīvo Itālijas dienvidos, un jaunie vadītāji tiktu diskriminēti vai pastiprināti diskriminēti, ja šī pienākuma nebūtu⁴⁵.

84. Ja tomēr tiktu pieņemts, ka bez apdrošināšanas uzņēmumiem noteiktā pienākuma slēgt līgumu pastāvētu risks, ka tiktu diskri-

minēti jaunie vadītāji un vadītāji, kas dzīvo Itālijas dienvidos, ir jāizvērtē, vai Itālijas Republikas pieņemtie pasākumi nepārsniedz to, kas ir objektīvi nepieciešams⁴⁶.

85. Ir acīmredzams, ka pienākums slēgt līgumu, kas noteikts Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā un pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punktā, ir vispārēja rakstura un piemērojams neatkarīgi no attiecīgo patērētāju kategorijas vai viņu dzīvesvietas. Tādējādi šis pienākums šķistu vismaz *prima facie* nesamērīgs un pārmērīgi ierobežojošs, jo tas šķietami pārsniedza to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu paredzēto mērķi⁴⁷.

86. Tomēr Itālijas Republika būtībā apgalvo, ka nav iespējams attiecināt pienākumu slēgt līgumu uz noteiktām patērētāju kategorijām, jo tas pats par sevi radītu diskrimināciju.

44 — Skat. 59. punktu.

45 — Piemēram, Itālijas Republika norādīja, ka tagad (pastāvot pienākumam slēgt līgumu) prēmiju iemaksas IKP *Mezzogiorno* reģionā ir par 2 % mazākas nekā valsts vidējais rādītājs un ka 70 % no prēmijām par kaitējumu attiecas tikai uz transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu. Turklāt Itālijas Republika uzsvera gadījumu ar 45 gadus vecu vadītāju no Neapoles ar maksimālo "malus", kuram apdrošināšanas uzņēmums noteica gada prēmiju EUR 10 000, gadījumu ar 21 gadu vecu vadītāju ar divu gadu auto vadīšanas stāžu, kurš bija iesaistīts negadījumā un kuram tika noteikta gada prēmija EUR 8000, un gadījumu ar vadītāju, kas tikko nolīcis autovadītāja tiesības, kuram tika noteikta gada prēmija EUR 7000.

46 — Šajā sakarā skat. 2004. gada 11. marta spriedumu lietā C-496/01 Komisija/Francija (*Recueil*, I-2351. lpp., 68. punkts).

47 — Pēc analogijas skat. Tiesas 2007. gada 5. jūnija spriedumu lietā C-170/04 *Rosengren* u.c. (Krājums, I-4071. lpp., 51. punkts).

Turklāt Itālijas Republika uzskata — ja pienākums slēgt līgumu tiktu attiecināts tikai uz noteiktiem Itālijas reģioniem, tas veicinātu to, ka apdrošināšanas uzņēmumi neveiktu komercdarbību šajos reģionos. Itālijas Republika arī uzskata, ka dažādie režīmi, kas ieviesti citās dalībvalstīs, lai risinātu problēmas, ar kurām sastopas vadītāji, kuri nevar saņemt transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, un kas ir mazāk ierobežojoši salīdzinājumā ar pienākumu slēgt līgumu, nebūtu adekvāti, lai risinātu problēmas Itālijā.

87. Manuprāt, saskaņā ar Tiesas judikatūru Itālijas Republikas pieņemto pasākumu samērīgums nevar tikt izslēgts tikai tādēļ, ka citas dalībvalstis ir izvēlējušas aizsardzības sistēmu, kas atšķiras no Itālijas Republikas izvēlētas sistēmas⁴⁸. Itālijas Republikā var būt specifiski apstākļi, kas iestājas pret tādu režīmu pieņemšanu, kas tiek izmantoti citās dalībvalstīs. Tomēr es neesmu pārliecināts, nepastāvot nekādiem pierādījumiem, izņemot nepamatotus Itālijas Republikas apgalvojumus, ka šai dalībvalstij nav iespējams ne praktiski, ne juridiski attiecināt pienākumu slēgt līgumu⁴⁹.

48 — Šajā sakarā skat. Tiesas 1999. gada 21. septembra spriedumu lietā C-124/97 *Läärä* u.c. (*Recueil*, I-6067. lpp., 36. punkts); 1999. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-67/98 *Zenatti* (*Recueil*, I-7289. lpp., 24. punkts) un 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-6/01 *Anomar* u.c. (*Recueil*, I-8621. lpp., 30. punkts).

49 — Es patiešām šajā sakarā vēlētos norādīt, ka Itālijas Republika noteica specifiskas sankcijas saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktu un pēc tam saskaņā ar Kodeksa 314. panta 2. punktu par pienākuma apdrošināt, kas noteikts Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā un pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punktā, neizpildi saistībā ar noteiktiem Itālijas teritoriāliem apgabaliem vai noteiktām apdrošinājuma nēmēju kategorijām.

tikai uz attiecīgu Itālijas reģionu iedzīvotājiem vai noteiktu kategoriju patērētājiem. Tādēļ es uzskatu, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1. punkts, 11. panta 1.a punkts, 12.a pants un 12.d panta 1. punkts⁵⁰ pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu norādīto mērķi, proti, pasargāt noteiktus transportlīdzekļu vadītājus no diskriminācijas.

88. Saistībā ar Itālijas Republikas apgalvojumu, ka pienākums slēgt līgumu ir pamatots ar to, lai aizsargātu trešās personas, kuras cietušas ceļu satiksmes negadījumā, kurā iesaistīts neapdrošināts transportlīdzekļa vadītājs, es uzskatu, ka šāds mērķis principā būtu starp interesēm, ar kurām pamatot brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežošanu⁵¹.

50 — Un Kodeksa 35. panta 1. punkts, 131. pants, 132. panta 1. punkts, 313. pants, 314. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts. Šie pienākumi un sankcijas, kas noteiktas Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā, 12.a pantā un 12.d panta 1. punktā un Kodeksa 131. pantā, 132. panta 1. punktā, 313. pantā un 314. panta 1. punktā, ir vispārēja rakstura un ir piemērojami neatkarīgi no Itālijas teritoriālā reģiona vai attiecīgo apdrošinājuma nēmēju kategorijas. Sankcijas, kas noteiktas Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktā un Kodeksa 314. panta 2. punktā, tiek piemērotas gadījumos, kad ir notikusi pienākuma apdrošināt, kas ir noteikts Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā un Kodeksa 132. panta 1. punktā, neizpilde saistībā ar noteiktu Itālijas teritoriālu reģionu vai noteiktu apdrošinājumu nēmēju kategoriju. Lai gan tiesību noteikumi par sankcijām, kas ietverti Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktā un Kodeksa 314. panta 2. punktā, šķietami atbilst samērīguma prasībām, es uzskatu, ka šie noteikumi attiecas uz vispārējo pienākumu slēgt līgumu, kas noteikts Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā un Kodeksa 132. panta 1. punktā, un ir cieši saistīti ar to. Tādēļ, manuprāt, konstatējums, ka Itālijas Republika pienākuma slēgt līgumu dēļ, kas ietverts Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā un pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punktā, nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar EKL 43. un 49. pantu, obligāti ietver tādu pašu konstatējumu saistībā ar attiecīgi Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktu un Kodeksa 314. panta 2. punktu.

51 — Patiešām, šo aspektu Komisija neapstrīd.

89. Tomēr es uzskatu, ka Itālijas Republika nav iesniegusi nekādus pierādījumus savam apgalvojumam, ka pastāv tieša saikne starp apdrošināšanas uzņēmuma pienākuma sniegt transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu visiem potenciālajiem patērētājiem neesamību un trešo personu, kuras cietušas ceļu satiksmes negadījumā, kurā iesaistīts neapdrošināts transportlīdzekļa vadītājs, skaita palielināšanos. Kaut gan Itālijas Republika iesniedza satraucošus datus par citām dalībvalstīm, kurās nav pienākuma slēgt līgumu, un par neapdrošināto transportlīdzekļu un ceļu satiksmes negadījumu, kuros tie iesaistīti, skaitu⁵², tā nekādā veidā nav pierādījusi tiešu korelāciju starp šiem diviem datu kopumiem. Patiešām, Itālijas Republika ir iesniegusi ievērojamu datu apjomu, kas ataino ievērojamu apdrošināšanas prasījumu pret Itālijas garantijas fondu pieaugumu un no šī fonda izmaksāto kompensāciju pieaugumu, turklāt tas noticis dalībvalstī, kurā pienākums slēgt līgumu ir noteikts apdrošināšanas uzņēmumiem⁵³. Balstoties uz lietas materiāliem, kas Tiesai iesniegti šajā procesā, Itālijas tiesību aktos noteiktais pienākums slēgt līgumu⁵⁴ nav pienācīgs līdzeklis, lai sasniegtu mērķi aizsargāt ceļu satiksmes negadījumos cietušās trešās personas.

90. Tādēļ es iesaku Tiesai nospriest, ka Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar EKL 43. un 49. pantu.

C — Otrais iebildums — Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. panta pārkāpums

1) Lietas dalībnieku argumenti

91. Komisija uzskata, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts, 12.a pants un 12.d panta 1. punkts⁵⁵ pārkāpj prēmiju noteikšanas brīvības principu. Komisija apgalvo, ka, ja Tiesa nospriedis, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā⁵⁶ noteiktais pienākums slēgt līgumu nav saderīgs ar Kopienu tiesībām, no tā nenovēršami izrietēs, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts pārkāpa Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantu. Itālijas Republika pati apgalvoja, ka *ex post* uzraudzības, ko veic ISVAP saistībā ar prēmijām, sistēma tika izveidota tieši tāpēc, lai nodrošinātu, ka pienākums slēgt līgumu netiktu apiets.

92. Komisija uzskata, ka apdrošināšanas uzņēmumiem noteiktais pienākums aprēķināt prēmijas "saskaņā ar to tehniskajām bāzēm, kurām ir jābūt pietiekami plašām un jāattiecas uz vismaz pieciem gadiem", kopā ar iespēju, ka ISVAP ar atpakaļejošu spēku kontrolēs prēmijas un uzliks augstus sodus, pārkāpj likmju noteikšanas brīvības principus. Kaut gan Itālijas tiesību aktos nav pieprasīta ne

52 — Skat. šo secinājumu 63. punktu.

53 — Skat. šo secinājumu 59. punktu.

54 — Un tiesību noteikumi, kas pieņemti, lai to pilnībā realizētu.

55 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts, 131., 313. pants, 314. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

56 — Pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punktā.

iepriekšēja prēmiju akceptēšana no *ISVAP* vai sistematiska prēmiju paziņošana *ISVAP*, šie tiesību akti tomēr nodrošina, ka prēmijas atbilst vidējam tirgus rādītājam. Itālijas tiesību aktu sekas ir tādas, ka tiek izveidota regulētu prēmiju sistēma un tādējādi apdrošināšanas uzņēmumiem tiek liegts komercializēt savus pakalpojumus pēc saviem ieskatiem, līdz ar to apdraudot vienota apdrošināšanas tirgus izveidošanu.

2) Vērtējums

94. Direktīva 92/49, kas tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 57. panta 2. punktu un 66. pantu (tagad pēc grozījumiem EKL 47. panta 2. punkts un 55. pants), tiecas pabeigt iekšējās tiešās apdrošināšanas, kas nav dzīvības apdrošināšana, tirgu gan no brīvības veikt uzņēmējdarbību viedokļa, gan no pakalpojumu sniegšanas brīvības viedokļa, lai atvieglotu apdrošināšanas uzņēmumiem, kuriem sēdekļi ir Kopienā, apdrošināt riskus, kas atrodas Kopienā⁵⁷. Tā ir izveidota, lai nodrošinātu brīvību komercializēt apdrošināšanas produktus attiecīgajā jomā Kopienā⁵⁸.

93. Itālijas Republika apgalvo, ka Itālijas tiesību akti nepieprasa prēmiju cenu iepriekšēju akceptēšanu vai sistematisku paziņošanu. Itālijas Republika uzskata, ka Likumā Nr. 990 un Kodeksā ietvertie noteikumi par prēmiju līmeņiem tikai tiecas nodrošināt, ka netiek apiets pienākums slēgt līgumu, nosakot pārmērīgas cenas patērētājiem. Attiecīgie noteikumi atbilst standarta tehniskajiem noteikumiem un aktuārajiem principiem, kurus ievēro apdrošināšanas uzņēmumi. Tādēļ Komisija ir kļūdaini apgalvojusi, ka Itālijas tiesību aktu mērķis ir nodrošināt, ka prēmiju cenas atbilst vidējam tirgus rādītājam. Apdrošināšanas uzņēmumi var palielināt savus tarifus pat ievērojamā apmērā, lai ņemtu vērā apdrošināšanas prasījumu skaita negatīvo attīstību, vai pieņemt citus tehniska rakstura pasākumus, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti. *ISVAP* reti uzsāk procesus un patiešām iejaucas tikai tad, ja apdrošināšanas uzņēmumu pieprasītie tarifi ir ļaunprātīgi var ar diskriminējošu nolūku.

95. Saistībā ar Direktīvas 6., 29. un 39. pantu Tiesa ir norādījusi, ka Kopienas likumdevējs bija iecerējis nodrošināt likmju noteikšanas brīvības principa ievērošanu nedzīvības apdrošināšanas jomā, ieskaitot tādu obligāto apdrošināšanu kā transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības apdrošināšana, kas izriet no transportlīdzekļa vadīšanas. Šis princips aizliedz jebkuru sistēmu, kas liek iepriekš vai regulāri paziņot un apstiprināt prēmiju likmes, ko apdrošināšanas sabiedrība plāno izmantot savos darījumos ar apdrošinājuma ņēmējiem. Vienīgā atkāpe no šī

⁵⁷ — Skat. Direktīvas 92/49 preambulas pirmo apsvērumu.

⁵⁸ — Iepriekš 31. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-59/01 Komisija/Itālija 26. punkts.

principa, ko pieļauj Direktīva 92/49, attiecas uz “prēmiju likmju paaugstināšanas” iepriekšēju paziņošanu un apstiprināšanu “vispārējas cenu kontroles sistēmas” ietvaros⁵⁹.

prēmiju noteikšanu saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktu⁶³ sekas var būt tādas, ka apdrošināšanas uzņēmumam tiek uzlikti naudas sodi no viena līdz pieciem miljoniem eiro⁶⁴.

96. Lietas dalībnieki ir vienprātis, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts, 12.a pants un 12.d panta 1. punkts⁶⁰ nenosaka nekādu sistēmu, saskaņā ar kuru iepriekš vai sistemātiski būtu jāpaziņo vai jāapstiprina prēmiju likmes Itālijā, un ka *ISVAP* iejaukšanās sakarā ar šādām likmēm ir pilnībā *ex post*. Tomēr ir jāizvērtē, vai Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkta, 12.a panta un 12.d panta 1. punkta⁶¹ iedarbība faktiski nav tāda, kas grauj prēmiju noteikšanas brīvības principu, kurš ir noteikts Tiesas judikatūrā.

98. Tomēr es uzskatu, ka prēmiju noteikšanas brīvība saskaņā ar Direktīvu 92/49 nav pilnībā bez ierobežojumiem. Apdrošināšanas uzņēmumi nevar noteikt savas prēmijas, ja nepastāv nekāda atbildība⁶⁵. Patiešām, saskaņā ar Tiesas judikatūru nevar prezumēt, ka ir veikta pilnīga nedzīvības apdrošināšanas likmju saskaņošana, kas izslēdz jebkādas valsts pasākumus, kuri ietekmētu likmes, ja šajā sakarā nav Kopienas likumdevēja skaidri izteiktas gribas⁶⁶.

97. Manuprāt, ir acīmredzams, ka apdrošināšanas uzņēmumi, kuri drikst sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu Itālijā, saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktu⁶² nav pilnībā brīvi noteikt pamatprēmijas apmēru. Patiešām, atkāpšanās no noteikumiem par

99. Šajā lietā Itālijas Republika ir tieši apgalvojusi, ka citu starpā Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts⁶⁷ tika pieņemts, lai novērstu, ka

59 — Citu starpā skat. Tiesas 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-347/02 Komisija/Francija (Krājums, I-7557. lpp., 22. punkts).

60 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts, 131., 313. pants, 314. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

61 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts, 131., 313. pants, 314. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

62 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

63 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punktu un 314. panta 2. punktu.

64 — Saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktu “atkārtotas apiešanas gadījumā atļauja veikt komercdarbību civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas, kas saistīta ar transportlīdzekļu izmantošanu, jomā var tikt atcelta”. Nešķiet, ka šis noteikums ir saglabāts Kodeksā.

65 — Manuprāt, Direktīva 92/49 neaizsargā no plēsonīgu cenu un maldinošu vai krāpniecisku cenu politikas praktizēšanas.

66 — Skat. spriedumu lietā C-347/02, Komisija/Francija, iepriekš minēts 59. zemsviras piezīmē, 25. punkts.

67 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

tiek apiets Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā⁶⁸ noteiktais pienākums slēgt līgumu.

D — *Trešais iebildums — Direktīvas 92/49 9. panta pārkāpums*

1) Lietas dalībnieku argumenti

100. Kā izklāstīts šo secinājumu 66.–90. punktā, es uzskatu, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1. punktā⁶⁹ noteiktais pienākums slēgt līgumu ir nepamatots ierobežojums brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Tādēļ es uzskatu, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts⁷⁰, kas ir paredzēts, lai novērstu defektīvā pienākuma slēgt līgumu apiešanu, ir nepamatots brīvības noteikt prēmiju likmes pārkāpums.

102. Komisija uzskata, ka *ISVAP* veiktā uzraudzība un sankciju noteikšana saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktu un pēc tam saskaņā ar Kodeksa 35. panta 1. punktu un 314. panta 2. punktu saistībā ar apdrošināšanas uzņēmumiem, kas veic komercdarbību Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, pārkāpj kompetences sadalījumu starp piederības dalībvalsti un uzņēmēju dalībvalsti saskaņā ar Direktīvas 92/49 9. pantu.

101. Tādēļ es iesaku Tiesai pasludināt, ka, pieņemot un uzturot spēkā tiesību aktus par prēmiju aprēķināšanu, kuri ir paredzēti, lai novērstu pienākuma slēgt līgumu apiešanu, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus saistībā ar brīvības noteikt prēmiju likmes principu, kas norādīts Direktīvas 92/49 6., 29. un 39. pantā.

103. Atbilstoši Direktīvas 92/49 piektajam apsvērumam princips, ka uzraudzību īsteno piederības dalībvalsts, ir viens no galvenajiem šīs direktīvas mērķiem un jebkuras atkāpes no šī principa ir jāinterpretē šauri, un tām ir jābūt tieši vai netieši paredzētām citos Direktīvas 92/49 noteikumos vai citās direktīvās par transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu. Turklāt Direktīvas 92/49 11. un 40. pants piešķir ļoti plašu piemērošanu principam, saskaņā ar kuru uzraudzību īsteno piederības dalībvalsts. Gadījumā, ja *ISVAP* vēlas iesaistīties saistībā ar

68 — Pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punktā.

69 — Pēc tam Kodeksa 132. panta 1. punktā.

70 — Pēc tam 35. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

prēmijām, kuras ir pieprasījuši uzņēmumi, kuru galvenā komercdarbības vieta ir citā dalībvalstī, *ISVAP* ir jāpaziņo par iespējamiem pārkāpumiem piederības dalībvalsts uzraudzības iestādei un jādūdz to realizēt pienācīgus pasākumus.

104. Itālijas Republika apgalvo, ka tās pieņemtie pasākumi, lai nodrošinātu patērētāju aizsardzību, nav saistīti ar apdrošināšanas uzņēmumu finanšu uzraudzību, kas noteikta Direktīvas 92/49 9. pantā. Apdrošināšanas uzņēmuma finanšu uzraudzība, kas ir tikai piederības dalībvalsts pienākums, attiecas uz maksātspējas normām un tehniskajiem resursiem, nevis uz patērētāju aizsardzību.

2) Vērtējums

105. Direktīva 92/49 ir vērsta uz “[...] tādu saskaņošanu, kas ir būtiska, nepieciešama un pietiekama, lai panāktu licencēšanas un uzraudzības sistēmu savstarpēju atzišanu, tādējādi radot iespēju izdot visā Kopienā derīgas vienveida licences un izmantot principu, ka uzraudzību īsteno piederības dalībvalsts”⁷¹.

106. Tādējādi apdrošināšanas komercdarbības uzsākšana un veikšana ir pakļauta

vienas oficiālas atļaujas izsniegšanai, ko izdod dalībvalsts, kurā ir apdrošināšanas uzņēmuma sēdekļis, kompetentās iestādes, un šī atļauja ļauj uzņēmumam veikt komercdarbību visā Kopienā saskaņā ar tiesībām veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību. Turklāt dalībvalsts, kurā atrodas filiāle vai kurā tiek sniegti pakalpojumi, vairs nevar pieprasīt no uzņēmuma, kas vēlas tajā veikt komercdarbību un kas jau ir saņēmis piederības dalībvalstī⁷² atļauju, saņemt jaunu atļauju⁷³. Turklāt atvasinājumā no principa par piederības dalībvalsts izsniegto atļauju saskaņā ar Direktīvas 92/49 9. pantu tikai piederības valsts ir atbildīga par apdrošināšanas uzņēmumu finanšu uzraudzību. Finanšu uzraudzībā ietilpst⁷⁴ “uzdevums pārbaudīt visu apdrošināšanas uzņēmuma darbību un maksātspēju, kā arī tehnisko rezervju nodrošinājumu un līdzekļus, ar kuriem tās nodrošina [...]”⁷⁵.

107. Manuprāt, “vienas pieturas” atļaujas izsniegšanas princips un princips, ka piederības dalībvalsts atbild par finanšu uzraudzību, kas noteikts Direktīvā 92/49, ir stūrakmens brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai nedzīvības apdrošināšanas sektorā.

72 — Saskaņā ar Direktīvas 92/49 1. panta c) punktu “*piederības dalībvalsts* ir dalībvalsts, kurā atrodas sēdekļis apdrošināšanas uzņēmumam, kas apdrošina attiecīgo risku”.

73 — Skat. preambulas sesto apsvērumu.

74 — Bet, manuprāt, neattiecas tikai uz to.

75 — Skat. Direktīvas 92/49 9. pantu.

71 — Skat. preambulas piekto apsvērumu.

108. Saskaņā ar Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktu un pēc tam ar Kodeksa 35. panta 1. punktu un 314. panta 2. punktu apdrošināšanas uzņēmumiem, kuri drīkst sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu Itālijā, ieskaitot tos uzņēmumus, kas veic komercdarbību saskaņā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, tiek dotas norādes aprēķināt prēmijas noteiktā veidā. Turklāt par šīs prēmiju aprēķināšanas metodoloģijas, kas noteikta Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktā un pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punktā un 314. panta 2. punktā, neievērošanu *ISVAP* noteiktos apstākļos var uzlikt lielus sodus. Kā tika norādīts šo secinājumu 99. punktā, Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkta un pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkta un 314. panta 2. punkta vienīgais mērķis ir novērst pienākuma slēgt līgumu apiešanu.

109. Manuprāt, lemsana sniegt apdrošināšanu apdrošinājuma ņēmējiem un prēmiju likmju noteikšana ir pašā apdrošināšanas uzņēmuma komercdarbības centrā un var ietekmēt tā finanšu līdzsvaru. Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punktā⁷⁶ formulētie noteikumi par prēmiju aprēķināšanu un *ISVAP* disciplināro kompetenci uzliek apdrošināšanas uzņēmumam pienākumu atbildēt ne tikai kompetentajām iestādēm, kas veic finanšu uzraudzību saskaņā ar Direktīvu 92/49 piederības dalībvalstī, bet arī atbildēt *ISVAP* par jautājumiem, kas skar tā finanšu līdzsvaru.

110. Tādēļ es uzskatu, ka ir pamatots Komisijas iebildums, ka Likuma Nr. 990 11. panta 1.a punkts⁷⁷, kas ir paredzēts, lai novērstu defektīvā pienākuma slēgt līgumu apiešanu, pārkāpj Direktīvas 92/49 9. pantu.

VII — Tiesāšanās izdevumi

111. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

112. Piemērojot Reglamenta 69. panta 4. punktu, dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

76 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punktā un 314. panta 2. punktā.

77 — Pēc tam Kodeksa 35. panta 1. punkts un 314. panta 2. punkts.

VIII — Secinājums

113. Tādēļ es Tiesai iesaku:

- nospriest, ka, pieņemot un uzturot spēkā pienākumu, kas noteikts visiem uzņēmumiem, ietverot uzņēmumus, kuru sēdeklis atrodas citā dalībvalstī, bet kuri veic komercdarbību Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, sniegt transportlīdzekļu īpašnieku obligāto civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar EKL 43. un 49. pantu;
- nospriest, ka, pieņemot un uzturot spēkā noteikumus par prēmiju aprēķināšanu, kuri paredzēti, lai novērstu pienākumu slēgt līgumu apiešanu, un līdz ar to pārkāpjot brīvības noteikt prēmijas principu, kas minēts 6., 29. un 39. pantā Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvā 92/49/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz tiešo apdrošināšanu, kas nav dzīvības apdrošināšana, ar kuru groza Direktīvu 73/239/EEK un Direktīvu 88/357/EEK (Trešā nedzīvības apdrošināšanas direktīva), Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar šo direktīvu;
- nospriest, ka, pieņemot un uzturot spēkā noteikumus, saskaņā ar kuriem apdrošināšanas uzņēmumi, kuru sēdeklis atrodas citā dalībvalstī, bet kuri veic komercdarbību Itālijā atbilstoši brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, aprēķina savas apdrošināšanas prēmijas, un nosakot sodus par šo noteikumu neievērošanu, un līdz ar to pārkāpjot principu, saskaņā ar kuru

uzraudzību veic piederības dalībvalsts, kas norādīts Direktīvas 92/49 9. pantā, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar šo direktīvu;

- piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies Komisijai;
- piespriest Somijas Republikai segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.